

Estrategia
2018/2021

1. SARRERA	5
2. PLANAREN ELABORAZIO PROZESUA.....	7
3. ZIENTZIA MUNDUAN	9
3.1. Joera globalak	11
3.2. Nazioarteko ekimenen benchmarking-a	15
3.3. Euskadi munduko panoraman.....	19
4. ZIENTZIA EUSKADIN.....	21
4.1. Zientzia-politika Euskadin	22
4.2. Zientzia-eragile nagusiak	26
4.3. Errendimenduaren azterketa	28
5. EGUNGO EGOERA	33
5.1. Barne eta kanpo diagnostikoa.....	37
5.2. Intereseko taldeak	38
5.3. Etorkizuneko beharrak.....	43
6. ERRONKAK 2021	45
7. 2018 - 2021 EKINTZA PLANA	47
7.1. Misioa, Ikuspuntua eta Balioak	48
7.2. Arrakastarako faktore kritikoak.....	50
7.3. Estrategiaren uztartze orokorra	51
7.4. Helburu estrategikoak	52
7.5. Prozesuen mapa	58
8. ADIERAZLEAK 2018-2021	59
9. AURREKONTUA.....	61

1. SARRERA

Ezagutza ongizatea sortzeko oinarritzko unitatea da. Unibertsoaren ulermena eta gure bizimodua estu-estu lotuta daude gure aurrekoek egindako galderekin eta galdera horiei emandako erantzunekin. Ezagutza berriaren bilaketak balio handiko erantzunak dakarzkigu etengabe, baita ezin konta ahala galdera berri ere. Zientzia dugu erronka kolektibo hori, jakinmina aurrerakuntzaren eragile bihurtuta.

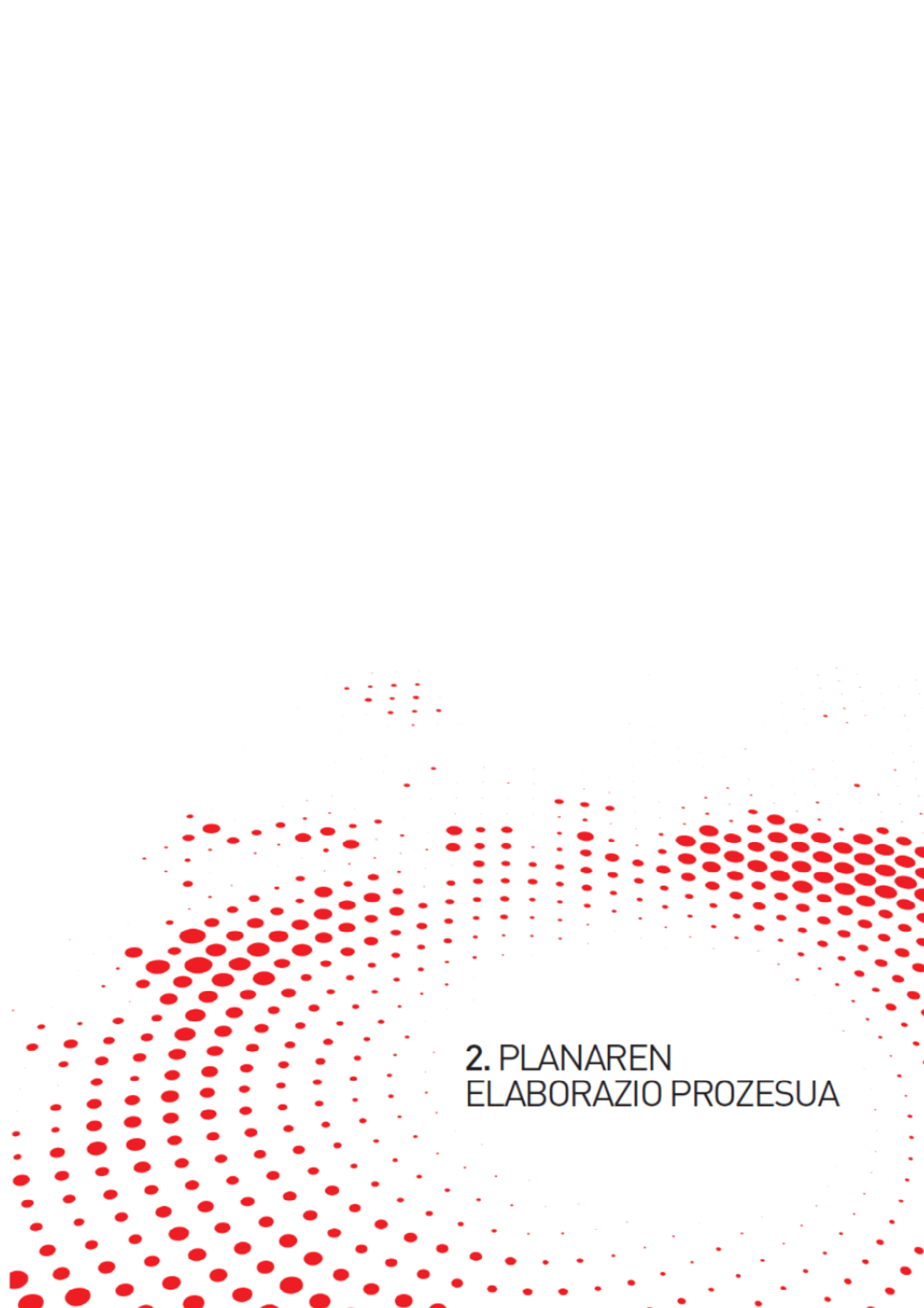
Eusko Jaurlaritzak Ikerbasque bultzatu zuen 2007an, bikaintasunezko ikertzaileak erakarri eta talentua berreskuratzeko, eta horren bitartez, ikerketa zientifikoa garatzen laguntzeko. Horren harira, Ikerbasquek Euskadiko zientzia-sistema indartzea du helburu.

Urte hauetan guztiotan, gure jarduera hiru plan estrategikoren arabera antolatu da (2007-2009, 2010-2013 eta 2014-2017). Azken zikloa amaituta, Ikerbasqueren Patronatuak gogoeta estrategikorako prozesu bat abiarazi du, eta honexen emaitza dugu Ikerbasqueren datozen urteetako jarduerak gidatuko dituen 2018-2021 Plan Estrategikoa.

Ildo horretan, Plan Estrategiko honek Euskal Zientzia Sistemaren egoera eta esku artean dabilzan erronkak aztertu ditu, nazioarteko ingurunearekin alderatuta. Era berean, Ikerbasqueren barruko errendimenduari buruzko datuak aztertu ditu, nazioarteko erreferentziazko beste erakunde batzuekin konparatuz; Euskal Zientzia Sistemaren intereseko taldeen beharrianak identifikatu ditu, eta Ikerbasquek aurre egin beharreko ahulezia, mehatxu, indar eta aukera nagusiak zehaztu ditu.

Azterketa honetan oinarrituta, datozen 4 urteotan Ikerbasqueren zeregina gidatu behar duten eginkizuna, ikuspegia eta balioak birdefinitu dira. Plan honek 6 helburu estrategiko finkatu ditu, eta hauen inguruan hainbat ekintza Ikerbasquen definitutako prozesuen bitartez, 2021. urtera arteko aurrekontu-aurreikuspena ere zehaztu delarik.

Izan ere, ezin sinetsizko zerbait aurkitzeko zain daukagu oraindik.

A decorative pattern of red dots of varying sizes, arranged in a way that creates a sense of depth and movement, resembling a stylized landscape or a field of stars. The dots are more densely packed in the lower right area and become sparser towards the top left.

2. PLANAREN ELABORAZIO PROZESUA

Urte hauetan guztietan, gure jarduera **hiru plan estrategikoren** arabera antolatu da (2007-2009, 2010-2013 eta 2014-2017). Ikerbasqueren 2018-2021 epealdirako Plan Estrategiko berria gogoeta estrategikorako parte-hartze bidezko prozesu baten bitartez landu da, gure intereseko taldeen beharrezkari eta bereziki euskal zientzia sistema osatzen duten eragileen beharrezkari behar bezala erantzuteko asmoz.

ATARIKO FASEA
(2017ko urtarrila-martxoa)
• 2014-2017ko plan estrategikoaren amaierako ebaluazioa • Gogoeta estrategikoko parte-hartze bidezko prozesuaren definizioa • Ildo estrategikoen hasierako proposamena • Beste erakunde zientifikoen plan estrategikoen azterketa konparatiboa
I. ETAPA - GARAPENA
(2017ko apirila-iraila)
• Interesko taldeen parte-hartzea (banakakoa eta taldekakoa) • Barruko mintegiak • Ekarpenen azterketa, helburuak eta ekimenak ateratzea • Planaren ideia nagusiak Euskal Zientzia Sistemaren arduradunekin egiaztatze saioa
II. ETAPA – EGIAZTAPENA ETA ONARPENA
(2017ko urria-abendua)
• 2018-2021ko Plan Estrategikoaren zirriborria • Zirriborria Batzorde Exekutiboan aurkeztu eta onartzea • Batzorde Exekutiboaren eta Patronatuaren ekarpenak berrikustea • 2018-2021ko Plan Estrategikoaren behin-betiko idazketa • Fundazioaren Patronatuaren amaierako onarpena • Intereseko taldeei zuzendutako komunikazio publikoa
III. ETAPA - JARRAIPENA
(2018-2021)
• Adierazleen jarraipena eta urteko ebaluazioa • Emaizten komunikazioa

3. ZIENTZIA MUNDUAN

Hitz gutxitan esanda, zientzia (latinez *scientia*, "ezagutza") metodo jakin batzuen bitartez aurkitutako eta teknika eta tresna jakin batzuen bitartez prozesatutako ezagutza da, iraganeko, oraingo eta etorkizuneko gertaerak ulertzeko nahiz egungo eta geroko egoerak konpontzeko erabili ohi dena.

Ezagutza zientifikoak izugarrizko garrantzia du gizateria osoarentzat, gure gizartearentzat eta banakako herritarrontzat, etengabeko hazkundea eta garapena ahalbidetzen baitu maila kulturean, sozialean nahiz ekonomikoan. Eskualde edo herrialde baten garapena, hein handi batean, esparru zientifikoan eta teknologikoan egin dituen aurrerapenen arabera da, eta aurrerapen horiei atera dien probetxuaren arabera.

Ezagutza zientifikoaren sorkuntza ikerketa zientifikoko prozesu luze baten emaitza da, eta horretan oinarritzko bi faktorek parte hartzen dute: pertsonak eta tresnak edo azpiegiturak. Hortaz, bi faktore horiek bultzatzea giltzarria da ezagutza zientifikoaren garapena, eta honi lotuta, kulturaren, gizartearen eta ekonomiaren garapena errazteko.

Gizateria garatu ahala, jarduera zientifikoak ezaugarri desberdinak hartu izan ditu. Hasierako garaietan, zientzia behar adinako baliabideak zituzten zenbait pertsonarengana mugatutako jarduera zen, eta haien zatik ikerketa hobby bat besterik ez zen. Garai haietan, "zientzia" gehienbat espekulatiboa zen, objektu eta fenomeno kanpoko ezaugarrien behaketan oinarritutakoa, eta gaur egun ere baliagarriak diren ideia bikainak sortu ziren arren, horiek ez ziren praktikan frogatzen. Era berean, hasierako garai haietan errealitatearen gaineko ikuspegia erabat desitxuratzen zuten hainbat uste oker bildu ziren.

Erdi Aroan, ideia erlijiosoak nagusi zirelarik, zientziak garapen eskasa izan zuen. XVII. mendeaz geroztik, metodo matematikoetan oinarritutako esperientzia erregulartasunez erabiltzen hasi zen, metodo zientifikoaren zati garrantzitsu gisa, eta hauxe da, hain zuzen ere, Galileo zientzia modernoaren aita ponteotzat jotzearen arrazoiak.

Gaur egun, zientzia, indar produktibo garrantzitsua bilakatu da, ez da soilik jarduera zientifikoari ekiteko gastuak eta gastu pertsonalak estal ditzaketen pertsona isolatu batzuei dagokien jarduna, baizik eta Estatuak edo korporazio handiek antolatutako jardura bihurtu da, ondo zehaztutako helburuak dituzten ikertzaile talde edo kolektiboen arabera antolatutakoa eta inbertsio handien eta instalazio handi eta konplexuen laguntzaz gauzatutakoa. Industria lehiakorak eta maila teknologiko egokia izan nahi dituzten herrialdeek nahitaezkoa dute zientzia bultzatzea goiko postuetan

mantentzeko, irakaskuntzatik garapen aurreratuenetaraino, zientziaren aprobetxamendua eta aplikazioa barne hartuta.

Hasieran, denbora luze-luzea behar zen aurkikuntza zientifiko bati aplikazio praktiko bat eman ahal izateko, baina gaur egun prozesu hori ia bat-batekoa da. Komunikazioen eta informazioa zabaltzeko moduen garapenari esker, munduko edozein lekutan aurkitu edo asmatutakoa bat-batean munduko beste edozein lekuan ezagutu daiteke. Une honetan, inor ez dago emaitza zientifikoaren eraginetik kanpo, eta zientziaren inpaktua hain da handia, ezen, ia-ia herritar moderno guztiek zenbait ezaguera zientifiko izan behar dituzte -oinarrizkoenak, bederen- ohiko jarduerak gauzatu ahal izateko.

Ikerketa zientifikoa interkonektatutako ingurune global konplexu batean garatzen da, ikerketa, garapen eta berrikuntza arloko era askotako eragileen parte-hartzeaz.

Ondorioz, politika zientifikoa diseinatzerakoan, ondo kontuan hartu behar dira I+G+b arloko joera globalak eta eskualde bakoitzak nazioarteko dinamiketan txertatzeko duen modua. Ondorengo orrialdeetan, politika zientifikoaren joera nagusiak deskribatu eta Euskadik munduko zientziagintzan duen eginkizuna aztertu da.

3.1. Joera globalak

Ikerboost Zientzia eta Teknologiaren Euskal Behatokiak informazio sozio-ekonomiko eta bibliometrikoaren hainbat iturri monitorizatzen ditu etengabe, I+G arloko nazioarteko joerak aztertzeko. Hauek guztiak gogoeta estrategikorako prozesuarekin lotutako interesko taldeekin egiaztatu dira.

1. I + G arloko gastu globalak hazten jarraituko du

I+G arloko gastuak garrantzizko posizioa du gastu globalean. Gobernuak aitortu dutenez, I+G arloko inbertsioa nahitaezkoa da nazioen aurrerakuntzarako, nazioarteko lehiakortasunerako eta onura publikorako.

International Association of STM Publishers elkarteak argitaratu berri duen txostenak eta ELGAK (Ekonomia Lankidetzak eta Garapenerako Antolakundea) bildutako adierazleek I+G arloko gastu globalari buruzko informazio eta proiektio zehatzak eskaintzen dituzte. Munduan zehar, I+G arloko gastuak etengabeko hazkundera izan du. Azken 13 urteotan, gastu hori 522 mila milioi dolarretik (1996an) 1,3 bilioi dolarrera (2009an) igaro

da. STMren txostenak dioenez, 2014ko I+Gko gastua 1,6 bilioi dolar ingurukoa izan zen. Mundu osoko I+G arloko gastu osoaren ia % 92 Ipar Amerikari, Europar Batasunari (EB) eta Asiari dagokie.

2. Zientziaren arloko munduko lidergoaren birbanaketa

2008-2009 urteetako atzeraldiak inpaktu nabarmena izan zuen I+G arloko munduko gastuan. Ekonomia Lankidetzaren eta Garapenerako Antolakundeko (ELGA) herrialdeen 2008-2012 epealdiko hazkundea 2001-2008 epealdiko hazkundearen erdia baino ez zen izan, ELGaren 2014ko txostenaren arabera. Hala ere, atzeraldiak inpaktu handiagoa izan zuen Estatu Batuetan eta Europar Batasunean Txina, India eta Brasil bezalako herrialdeetan baino.

Txina da I+G arloko gastuan nagusituz doan munduko liderra, eta datozen urteotan zientziaren eta ikerketaren bastioia izango da, hainbat adierazlek iradoki duten bezalaxe. Txinaren I+G arloko gastua egundo ez bezalako erritmoan gehitu da. AEBek I+G globalean duen parte-hartzea % 37tik % 30era eta EBarena % 26tik % 22ra murriztu den bitartean, Txinaren gastua esponentzialki hazi da Munduko Bankuaren arabera, BPGaren % 0,6tik (1996an) % 2,1era (2015ean) igaro delarik. 2020rako, Txinak BPGaren % 2,5 ere inbertitzeko asmoa du, energiari, baliabide hidrikoei eta ingurumenaren babesari lehentasuna emanez.

Era berean, Txina da ikertzaile-kopuruetan hankunderik azkarrena izan duten herrialdeetako bat, eta Erresuma Batuari lekukoa hartu dio ikerlanen bigarren ekoizlerik handienaren postuan, ekoizpen zientifiko globalean % 11ko parte-hartzea duelarik (National Science Foundation - NSF, 2014). Litekeena da, 2020rako, AEBetako ikerketa-ekoizpena gainditzea. Gainera, Txinako ikerketaren kalitatea ere hobetzen ari da. Txinak artikulua aipatuenean artean duen proportzioa seiz biderkatu da 2002tik 2012ra bitartean (NSF, 2014).

Hamar herrialdek (AEB, Erresuma Batua, Frantzia, Australia, Kanada, Alemania, Suitza, Japonia, Malaysia eta Suedia) zientzia arloetako nazioarteko doktoregoko ikasleen % 89 biltzen dute, baina banaketa hau I+G arloko inbertsioan gertatu diren azken urteotako aldaketen ondorioz alda dezakete.

Inbertsioen eta emaitzen joera horiei jarraiki, gero eta gehiago dira I+G jardura hainbat herrialdetan birkokatzeari ekin dioten konpainiak, eta tradizio akademiko handirik ez duten unibertsitate gazte samarrak

protagonismoa irabazten ari dira. Ondorioz, ikertzaileen merkatua gero eta globalagoa eta gero eta mugikortasun handiagokoa da.

3. Ezagutza intentsiboko industriren hazkundera

Azkenaldiko Science & Engineering Indicators (*National Science Foundation*, AEB) adierazleek nabarmendu dutenez, zientzia eta teknologiarekin lotutako jardura ekonomikoaren mapa globala ez dator bat aurreko garaietako patroiekin 2008-2009ko atzeraldiaz geroztik. Joera globalaren arabera, ezagutza intentsiboko ekonomiek gero eta garrantzia handiagoa hartzen jarraitzen dute. Horrela, ezagutza eta teknologia intentsiboko industrietan (Knowledge- and technology-intensive industries, KTI) ekonomia garatuetan duten parte-hartzea handitu dute, % 29tik % 32ra igaroz 1997. eta 2012. urteen artean.

KTI industrietan garatutako herrialdeetan izan duten hazkunde hori are nabarmenagoa izan da Txinan, izan ere, goi-mailako teknologiaren fabrikazioa bost bider baino gehiago hazi da herrialde horretan 2003tik 2012ra bitartean. Honek esan nahi du Txinaren parte-hartze globala % 8tik % 24ra igo zela 2012an.

4. Ikertzaileen komunitatearen hedapen globalak jarraituko du

Ez da erraza mundu osoan dagoen guztizko ikertzaile-kopuru zehatza ematea, ikertzaileak zenbatzeko moduak desberdinak baitira herrialde batetik bestera. Adibidez, ELGAren azterketa estatistikoaren arabera, ELGAko herrialdeetan 4,2 milioi ikertzaile zeuden 2007an eta 8,4 milioi 2011n, baina UNESCOk emandako datuei erreparaturik gero, 2007an 7,2 milioi ikertzaile zeuden, 2002an baino 5,7 milioi ikertzaile gehiago, alegia.

Nolanahi ere, txosten hauek eta antzekoek argi utzi dute ikertzaile-kopurua etengabe hazten ari dela mundu osoan, % 4 urtean, batez beste. Urteko hazkunde hori are handiagoa da garapen bidean dauden ekonomietan - Asiakoak, kasu-, % 8-12 ingurukoa, eta AEB eta Europar Batasuneko herrialde garatuetan ikertzaile-kopuruaren hazkunde tasa ez da % 1etik gorakoa kasu askotan.

5. Zientziak gizarte demokratikoetan duen eginkizunaren erreibindikazioa

Munduko hainbat lekutan, zientziaren eginkizuna zalantzan jartzen hasi da, gure gizarteei egiten dien ekarpena erlatibizatuz edota ziklo ekonomikoa elikatzen duen ideia-sortzaile soiltzat hartuz. Hala ere, nazioarteko

komunitate zientifikoak gizarte demokratikoen funtsezko osagarritzat erreibindikatzen du, inguratzen gaituenaren gaineko berrikuntza, pentsamendu kritikoa eta ulermen zehatzagoa bultzatzen dituen heinean.

Mugimendu erreibindikatzailerik guztiek mundu osoko 600 hiritan antolatutako aldi bereko martxa batean bat egin zuten 2017ko apirilaren 22an, milaka zientzialari eta herritar *March for Science* lemapean kaleratu zirelarik. Hona hemen orduko ekimen haren zergatia: "zientzia kritikoa da gure osasunarentzat, gure ekonomiarentzat, gure elikaduraren segurtasunarentzat eta gure segurtasunarentzat. Zientziak politikan eta gizartean duen eginkizuna defendatzeko kaleratu gara".

Hauexek dira mugimendu global honek defendatzen dituen printzipioak:

- a) Guztien mesedeko zientzia
- b) Ebidentzian oinarritutako politikak eta erregulazioak
- c) Kalitateko hezkuntza zientifikoa
- d) Zientziaren barruko aniztasuna eta integrazioa
- e) Zientzia irekia eta zintzoa, komunikazio publiko integratzailea
- f) Ikerketa zientifikorako eta honen aplikaziorako finantzaketa

3.2. Nazioarteko ekimenen benchmarking-a

Zientzia-sistema ezberdinak indartzeko hainbat ekimen daude nazioarte mailan, ekintza askoren bidez garatzen dituztenak.

Ikerbasque erakundeak ekimen horiek etengabe monitorizatzen ditu. Horretarako, nazioarte mailako benchmarking-ekintzak egiten ditu, zenbait interes-talderen premiak hobeto ezagutze eta ikaskuntzak gure estrategia propioan barneratze aldera.

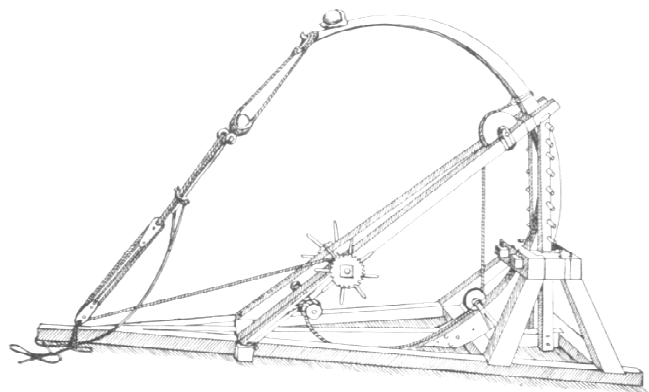
Ekimena	Ikaskuntzak
Montreal Neurological Institute (MNI)	Bere ikerketen aurrerapenak bizkortzeko helburuarekin eta komunitatean betetzen duen zeregina birplanteatuz, Montreal Neurological Institute erakundeak 2016ko udaberrian iragarri zuen bost urteko proba abiaraziko zuela, eta proba horretan zehar Open Science politika ezarriko zuela –hau da, datu irekiak, material irekiak eta patenterik gabe politika– erakundearen jardura guztietarako. Ekimen horren helburua bi hipotesi hauek betetzen diren ala ez jakitea da. Lehenik eta behin, ikusi beharko da ea ekimenak bazkide pribatu berriak erakarri ahal dituen. Bigarren hipotesiaren arabera, ikuspuntu berri horrek hainbat enpresa erakarriko ditu Montrealera, zentroa kokatzen den tokira, eta horrela, ezagutzaren tokiko zentro bat sortuko da.
Atzerrian dauden Espainiako ikertzaileen elkarteak	Azken urteetan atzerrian lan egiten duten langile zientifikoek hainbat elkarte sortu dira. Beren jardura profesionala beste herrialde batzuetan burutzen duten zientifiko kopuru handi bat batzen dute komunitate horiek, eta beren helburua da ikertzaileen arteko harremanen ondoriozko sinergia aprobetxatzea, eta Espainiako erakunde publiko eskumendunei beren premiak ezagutzen laguntzea, premia horiei eman beharreko erantzuna hobetze aldera. Egun, hainbat elkarte existitzen dira Italian, Alemanian, Erresuma Batuan, Danimarkan, Australia-Ozeano Barean, Estatu Batuetan, Japonian, Mexikon, Txinan, Irlandan, Belgikan eta Suedian. Honako helburu hauek dituzte, besteak beste: zientzialarientzako plataforma-lanak egitea, zientzia hedatzea edo hobekuntzak proposatzea I+G+i sistemarako.
Government Office for Science	Erresuma Batuko zientziarako gobernu-bulegoak (Government Office for Science) 80 langile ditu, eta helburu nagusia du ziurtatzea gobernuaren politikek eta erabakiek ebidentzia zientifikorik onena eta epe luzeko pentsamendu estrategikoa dutela. Lan hori zientzia eta teknologiarako kontseiluak osatzen du (Council for Science and Technology), zeinaren helburua baita Gobernuari politika zientifikoaren gaineko aholkularitza ematea Erresuma Batuan.

European Research Council	ERCren helburua da kalitaterik altueneko ikerketa sustatzea Europan fondo lehiakorren bidez eta ikertzaileek bultzatutako muga-ikerketa babestea eremu guztietan, bikaintasun zientifikoa oinarri hartuta. ERCK beste hainbat finantziazio-jarduera osatzen ditu Europan, hala nola ikerketa finantzatzeko erakunde nazionalen jarduerak, eta Horizonte 2020ren funtsezko tresna da, 2014-2020rako Europar Batasuneko Ikerketarako Esparru Programaren barruan. ERCren ikuspuntuari esker, ikertzaileek aukera eta norabide berriak identifika ditzakete edozer ikerketa-eremutan, arduradun politikoez ezarritako lehentasunen arabera jardun ordez. Horrek bermatzen du fondoak ikerketa-eremu berrietan eta etorkizun handikoetan erabiliko direla, malgutasun maila handiagoarekin.
PLOCAN	Kanarietako plataforma ozeanikoa (Plataforma Oceánica de Canarias (PLOCAN)) Ekonomia, Industria eta Lehiakortasun Ministerioaren (MINECOn) eta Kanarietako Autonomia Erkidegoko Gobernuaren artean 2007an sortutako partzuergo bat da, itsasoan azpiegitura-multzo bat eraikitze, hornitzeko eta martxan jartzeko, zientzien eta itsasoko teknologien eremuan ikerketak egin ahal izateko. PLOCAN plataformaren helburua da itsasoaren barruko eta inguruko eremuan zientzia- eta teknologia-garapena eta bikaintasun-berrikuntza sustatzea. Horretarako, bere emaitzak eta produktuak merkaturatzea azkartzen du, hazkunde ekonomikoa eta enplegua ahalbidetzen ditu, ozeanoan gero eta sakonera handiagoetan modu eraginkorrean eta ingurumen aldetik modu iraunkorrean sartzeko ahalbidetuz. PLOCAN plataformak itsasoko zientzia- eta teknologia-esperimentazioa eta ikerketa lantzen ditu itsaso barneko zientziekin eta teknologiekin lotutako alderdi guztien inguruan, eta bereziki, itsasoko energia berriztagarrien inguruan. Izan ere, horiek garatzeko, itsasoan bertan kokatutako entsegu-bankuak behar dira.
CERCA zentro-sarea	CERCA (Centres de Recerca de Catalunya) fundazioa 2010ean sortu zen helburu honekin: "Kataluniako ikerketa-zentroen garapena, jarraipena eta egiturazko finantziazioa gauzatzeko premia berariazkoei eta bitxiei erantzutea". Erakunde horren bidez, zentroen arteko eredu koherente bat sortu da oinarri hauekin: kudeaketa-egitura azkarrak eta independenteak izatea, talentu ikertzaileak antzematea eta goi mailako zientzia-jardueretarako fondo lehiakorrak antzematean eraginkorrak izatea.
Fundacao para a Ciencia e Tecnologia	FCT fundazioak Portugalgo zientzia-komunitatea babesten du ikertzaileei, ikerketa-taldeei eta I+G zentroeizuzendutako finantziazio-tresnen bidez. Tresna horiek honako hauek babesten dituzte: prestakuntza aurreratua, ikerketa eta garapena, ikerketa-azpiegiturak sortzea eta azpiegitura horietan sartzeko, nazioarteko lankidetzak sustatzea, konferentziak eta dibulgaziozko ekitaldiak eta haiek enpresekin duten

	elkarrekintza.
Wellcome Trust	The Wellcome Trust ikerketa biomedikoko erakunde bat da eta Erresuma Batuan kokatzen da. 1936an sortu zen Sir Henry Wellcome farmazialari aberatsaren legatuarekin, gizakiaren eta animalien osasuna hobetzeari begira ikerketak hobetzeko asmoz. Erakunde horren helburua honakoa da: "osasunean ohiz kanpoko hobekuntzak lortzea gizaki adimentsuenei babesa emanaz"; eta ikerketa biomedikoa finantzatzeaz gain, zientziaren ulermen publikoa babesten du. Erresuma Batuan ikerketa zientifikorako fondo gehien ematen dituen erakunde pribatua da Trust, eta munduko garrantzitsuenetako bat. Ikerketa medikoaren eremuan, bigarren finantzatzaile pribatu garrantzitsua da mundu mailan, Bill eta Melinda Gates fundazioaren ondoren.
European and International Associated Laboratories (EAL/IAL)	Inserm-ek (Osasunaren eta medikuntza-ikerketaren institutu nazionalak; frantsesez <i>Institut national de la santé et de la recherche médicale</i>, Frantzia) bere 2016-2020 estrategiaren barruan <i>European and International Associated Laboratories</i> (EAL/IAL) egitasmoak txertatu zituen, beste herrialdeekiko elkarlana indartzeko, bereziki bere estrategiaren barruan "lehentasunezko bazkide"tzat hartzen zituenekin. EAL/IAL bat lankidetzako egitura birtual bat da. Bere helburua taldeko ikerketa-proiektuak garatzea da, zientzia-lankidetzak berriak edo alde zuzenetik existitzen zirenak oinarri hartuta, Inserm ikerketa-taldeen eta atzerriko taldeen artean. 4 urteko lankidetzak-akordioak izaten dira, eta egitura hori sortzeko parte hartzen duten taldeen bikaintasun zientifikoa eta proposatutako proiektua hartzen dira kontuan.
NOW Innovative Research Incentives Scheme	Talentu-tresna horrek hiru laguntza-mota eskaintzen ditu ikerketa berritzailea gauzatu nahi duten ikertzaile sortzaile eta talentudunentzat. Finantziarioari esker, aukeratutako pertsonak beren ikerketa-lerro propioa ezarri dezakete, ikerketa berritzailea eta erakundearen arteko mugikortasuna sustatze aldera. Hiru etapatan egituratzen da: • Veni: beren doktoretza lortu berri duten ikertzaileentzat. • Vidi: doktoratu ostean hainbat urteko esperientzia metatu duten ikertzaileentzat. • Vinci: beren ikerketa-lerro propioak garatzeko gaitasuna dagoeneko erakutsi duten ikertzaile seniorrentzat.
Junior Leader "la Caixa"	Doktoratu osteko programa berriaren, Junior Leader "la Caixa" izenekoaren helburua da ikertzaile bikainak kontratatzea, edozein nazionalitatekoak, eta beren ikerketa-karrerak Espainiako lurraldean eta edozer gairen gainean jarraitu nahi dutenak. Programa horren helburua kalitate handiko ikerketa berritzailea estatuan sustatzea eta talentu zientifiko onenak babestea da. Horretarako, bikaintasun-ikerketa bat egiteko ingurune erakargarri eta lehiakor bat eskaintzen du.

Junior Leader programak bi modalitate ezberdin ditu:

- Junior Leader "la Caixa" – Incoming: nazionalitate guztietako ikertzaileentzako doktoretza osteko bekak dira eta azken hiru urteetan gutxienez 12 hilabetean Espainian bizi izan direnentzako. Hiru urteko lan-kontratua eskainiko zaie ikerketa-proiektu bat egiteko, Severo Ochoa edo María de Maeztu bereizgarriak dituzten kreditatutako zentroetan.
- Junior Leader "la Caixa" – Retaining: nazionalitate guztietako ikertzaileentzako doktoretza osteko bekak dira, azken hiru urteetan 12 hilabete baino gehiagoan estatuan bizi izan direnentzat, beren ikerketa-jarduera espainiar estatuko edozein unibertsitatetan edo ikerketa-zentroetan burutu dezaten.

3.3. Euskadi munduko panoraman

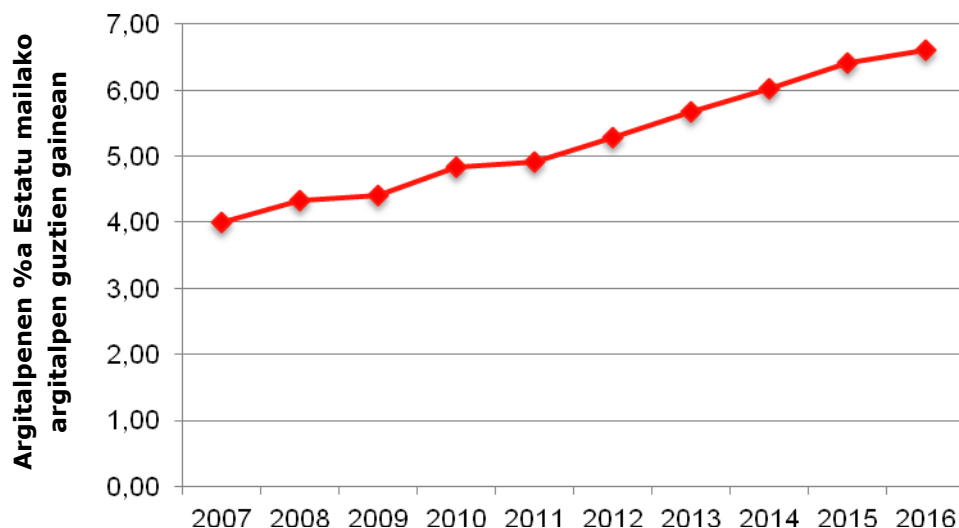
Euskadiko zientzia-sistema, bere tresnak eta etorkizuneko premiak aztertu ahal izateko, Euskadiko zientziaren egoera nazioarteko erreferenteen aldean zehaztu behar da, baita hark denboran izan duen eboluzioa ere.

Europako Batzordeak argitaratutako Regional Innovation Scoreboard 2017 txostenaren arabera, Euskadi eskualde berritzaile sendoa da; baina hobetzeko tarteak du zenbait esparrutan, eskualde aitzindariengana iritsi arte.

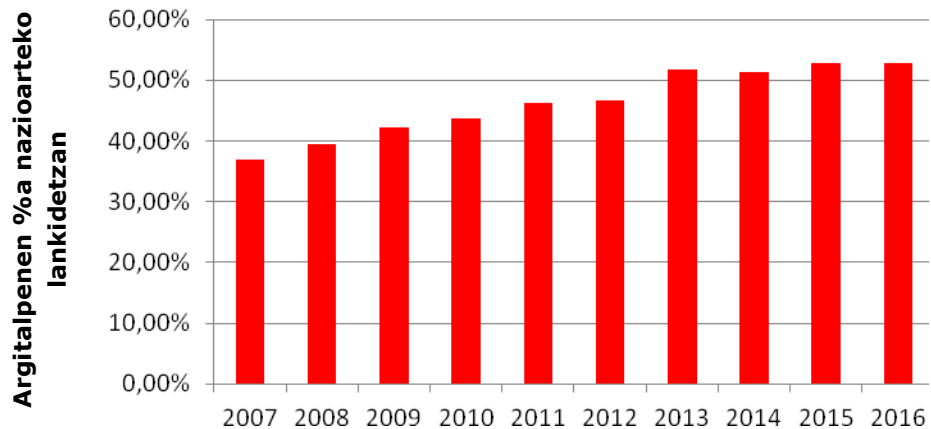
Munduko zientziaren ekoizpena hasi egin da hainbat urtetan; baina egun gelditu egin da nolabait. Euskadik estatu eta mundu mailan duen pisua modu egonkorrean hasi da azkeneko hamarkadan, hazkunde-tasa handiago batzuei esker. Nolanahi ere, Euskadi ez da mundu mailako joeratik at geratzen, eta nahiz eta 2016an argitalpen-kopurua handitu egin den 2015aren aldean, ekoizpen zientifikoa egonkortze-prozesuan dagoela esan daiteke.

Ikerboosten datuen arabera, Euskadik estatu eta mundu mailan duen pisua modu egonkorrean hasi da azkeneko hamarkadan, hazkunde-tasa handiago batzuei esker.

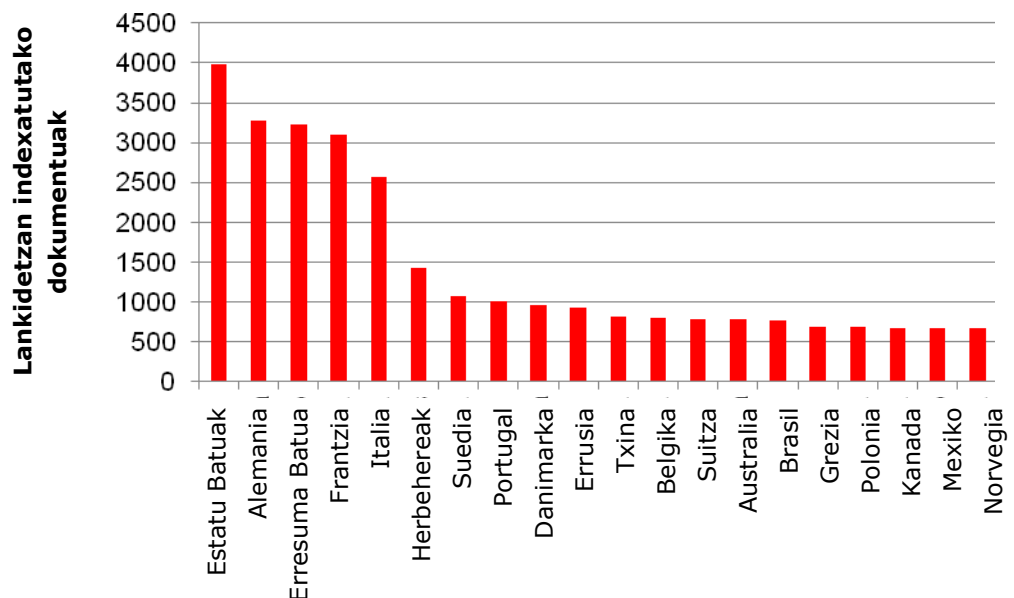
2016an, Euskadiko ekoizpen zientifikoa Estatu osoko ekoizpenaren % 6,61 izan zen. Euskadik 2007. urtean 2.100 dokumentu argitaratu zituen; 2016an, aldiz, 5.212 dokumentu argitaratu zituen, hau da, % 148ko hazkundera izan da ia hamarkada batean.

Produkzio zientifikoaren hazkundearekin batera, inpaktu eta nazioartekotze handiagoa izan du. Beste herrialde batzuetako erakundeekin elkarlanean egiten diren argitalpenak etengabe hazi dira eta % 50a gainditu dute. Horrek esan nahi du Euskadiko zientzia-sistema modu dinamikoagoan dagoela konektatuta beste zientzia-sistema batzuekin.

Euskadiko ikerketa-komunitateak 156 herrialderekin jarduten du, guztira, lankidetzan; baina ikerketa-emaitzak argitaratzeko orduan lankidetzarik handiena Estatu Batuak, Alemania, Erresuma Batua, Frantzia eta Italiarekin dauka.

4. ZIENTZIA EUSKADIN

Euskadi ezagutzaren gizartean nazioarteko erreferentzia bihurtzekotan, ezinbestekoa izango da kalitatean eta bikaintasunean eraikitako zientzia-sistema lortzea, sortutako ezagutza ustiatzeko gaitasuna izango duena.

I+G-aren nahiz ikertzaileen alorrean egindako gastuaren bilakaerari erreparatuz gero, ikusiko dugu historikoki zientziaren eta teknologiaren euskal sistema teknologiari lotuta egon dela, argi eta garbi. Halere, azken urteetan beste zientzia-adar batzuk indartzeko ahalegin handia egin da, esparru horien bikaintasunetik abiatuta eta Europar bultzatutako estrategiarekin koherentzian, gizartearentzako emaitza onuragarriak lortzeko asmoarekin.

4.1. Zientzia-politika Euskadin

Europako Ikerketa Esparruak (ERA, ingelesezko sigletan) bost lehentasun zehaztu ditu:

1. Estatu mailako ikerketa-sistema eraginkorrak.
2. Estatuz gaindiko lankidetzaren eta lehia-maila egokia izatea (batzuen artean egiten diren ikerketa-programetan, erronka handietan eta azpiegiturretan).
3. Ikertzaileentzako lan-merkatu irekia (nazioarteko mugikortasunerako oztipoak kentzea, kontratazio irekia, doktorego-prestakuntza berritzailea, Europako Gutunarekin eta Ikertzailearen Kodearekin bat datozen giza baliabideetako estrategiak, eta industriaren eta mundu akademikoaren arteko mugikortasuna).
4. Genero-berdintasuna eta ikerketan genero-ikuspegia txertatzea (genero-aniztasuna sustatzea, zientzia-bikaintasuna eta -garrantzia suspertzeko).
5. Zientzia-ezagutzaren zirkulazio- eta transferentzia-maila ona izatea (guztiek ezagutza eskuratu eta erabili ahal izango dugula bermatzeko).

Euskadiko ikerketa zientifikoa asko aldatu da urte gutxitan, Europako Ikerkuntza Espazioak zehaztutako lehentasunekin bat egiteko. Azken hamarkadan, Euskadik gora egin du autonomia-erkidegoen rankingean, hala ekoizpen absolutuan nola per capita ekoizpenean. Eragileen mapa

dibertsifikatu egin da, eta berariaz ikerketara emandako erakundeak agertu dira, hala nola BERC eta IKZ direlakoak.

Gaur egun, Euskadik ikerketa-masa garrantzitsua eta ikerketa-zentroen ekosistema anitza du, beraren tamaina aintzat hartuta. Emaitez erakusten dute, gainera, Euskadiren posizio erlatiboa hobetuz doala, nahiz eta oraindik ibilbide luzea dugun munduko puntako eskualdeen artean kokatzeko.

Ikerbasque euskal gizartearen zerbitzuko zientzia-politikaren tresna da. Batez ere Eusko Jaurlaritzak egituratutako tresnen eskema konplexuago batean txertatzen da, helburua izanik, betiere, interes estrategikoa duten zientzia-esparruak indartu eta bultzatzea, eta Euskadiko zientzia-sistemaren gaitasuna sendotzea.

Hezkuntza Sailak jarri ditu abian zientzia-politikaren alorreko ekimen gehienak, baina Ekonomiaren Garapen eta Azpiegitura Sailak zientzia, teknologia eta ezagutza sustatzeko tresna askoren ardura du, eta Osasun Sailak esparru biosanitariorako berariazko tresnak ditu.

Eusko Jaurlaritzak garatutako zientzia-politikako neurriek orotariko helburuak izan dituzte, baina, azken buruan, zientziaren euskal sistema osotasunean indartzea da helburua. Ildo horretan, abian jarritako tresnek alderdi nagusi hauek sustatu nahi izan dituzte, Euskadiko zientzia indartze aldera:

- Goi-mailako ikerketarako azpiegiturak sortu eta sendotzea.
- Zientzia-alorreko masa kritiko zabala, egituratua eta indartsuaosatzea.
- Euskadiko ekonomia, gizartea eta kultura garatzeko aprobetxatzea zientziaren aurrerapenak.

Ondoren, aipatu berri ditugun helburuak lortzeko zientzia- eta teknologia-politikan indarrean jarri diren tresna nagusiak azalduko ditugu:

ERAKUNDE ARDURADUNA	EKIMENA	HELBURU NAGUSIAK
Hezkuntza Saila	Doktorego-aurreko programa	Doktorego-tesia egiteko finantzaketa. Gehienez lau urteko iraupena izango duen doktorego-aurreko kontratua erabiltzen da horretarako, doktoregoa lortzeko sariak barne.
	Doktorego-ondorengo programa	Doktore ikertzaileak trebatzea EAEko aplikazio-zentroetan, eta bi urtez atzerrira joatea, gehienez hiru urteko iraupena izango duen lan-kontratu baten bidez.
	Ikertzaileen mugikortasuna	Ikerketa-zentroetan lanaldi osoko egonaldiak egiteko laguntzak, unibertsitate-irakasleen eta I+G+b zentro eta erakundeetako ikertzaile doktoreen mugikortasun geografikoa bultzatzeko. Egonaldi horiek bi eta sei hilabete bitarteko iraunaldia izango dute.
	Basque Visiting Fellow	Oxfordeko, Glasgowko eta Cambridgeko unibertsitateetan ikertzaile bisitari gisako egonaldiak finantzatzeko laguntza.
	IKERKETA TALDEAK – Euskal Unibertsitate Sistemako ikerketa-taldeen jarduerak	Ikerketa-jarduerak bultzatu eta sustatzeko oinarrizko finantzaketa bultzatzea. Asmoa: euskal unibertsitateetako departamentu eta institutuetako taldeek egindako ikerketaren zientzia-kalitatea, gizarte-inpaktua eta nazioarteko ikusgarritasuna handitzea.
	BERC programa	Oinarrizko eta Bikaintasuneko Ikerketa Zentroen kategorian

		sartuta dauden Zientziaren, Teknologiaren eta Berrikuntzaren Euskal Sareko eragileen jarduera ez-ekonomikoa finantzatzea.
	Zientzia- equipamendurako laguntzak	Zientzia-ekipamendua erosteko laguntzak, azpiegitura handien erabilera eskaintzeko Euskadin horren premia duten zientzia-talde guztiei.
	Oinarrizko ikerketako nahiz ikerketa aplikatuko proiektuak egiteko laguntzak	Oinarrizko ikerketako eta ikerketa aplikatuko proiektu zehatzak jorratzeko programa.
	Unibertsitatea/Enpresa proiektuak	Unibertsitatetik enpresetara ezagutza transferitzeko ikerketa-proiektuak egitea.
	Kongresuak antolatzea	Euskadin zientzia-ikerketaren alorreko aurrez aurreko kongresuak eta bilkurak antolatzeko laguntzak.
	Ikerketako Euskadi Sariak	Euskal Herrian zientzia-eskola sortzen eragin positibo nabarmena izan duten ikertzaileak aintzatesteko saria. Denboran irauten duten azpiegiturak edo ikerketa-taldeak sortzen lagundu duten pertsonak saritzen ditu.
Ekonomiaren Garapen eta Lehiakortasun Saila	Elkartek	Esparru estrategikoetan egindako ikerketa kooperatiborako laguntza.
	Berrikertu	Giza kapital ikertzailea sartzea enpresetan eta Zientziaren, Teknologiaren eta Berrikuntzaren Euskal Sarean.
	Hazitek	Zientziaren, Teknologiaren eta Berrikuntzaren Planean sartutako espezializazio alorretan lehia-izaera nahiz izaera estrategikoa duten industria-ikerketako edo garapen

		esperimentaleko proiektuak jorratzeko laguntza. Proiektuok EAEko enpresa-sektorean jorratzekoak izango dira
	Emaitek Plus	Teknologia Zentroak eta Ikerkuntza Kooperatiboko Zentroak finantzatzeko tresna.
	Osasun Saila	Osasun-alarreko ikerketa- eta garapen-proiektuetarako laguntzak: osasun-ikerkuntza sustatzea
	Osasun-alarreko ikerketa estrategikoa indartzea	Osasun-alarreko ikerkuntza sustatzea I+G proiektuen bidez, osasun-sistemaren ahalmena indartzeko eta, horri esker, osasun-sistemaren eta gizartearen eskariei erantzun hobea emateko ezagutza sortzen eta integratzen laguntzeko.
		Osasun-alarreko ikerketa estrategikoa indartzea, osasun-lidergotik abiatuta eta Euskadiko zientziako eta teknologiako gaitasuna aprobetxatuz, produktu, prozesu eta zerbitzu berriak balioztatu eta garatzen joateko.

Era berean, badira beste finantzaketa-tresna batzuk estatuan eta nazioartean. Estatuko tresnei dagokienez, batez ere 2017-2020 aldirako I+G+b Estatu Planaren bidez egituratzen dira, horixe baita Estatuko Administrazio Orokorraren jarduketak artikulatzeko urte anitzeko erreferentziako esparrua zientziaren, teknologiaren eta berrikuntzaren alorrean.

Europar Batasunaren ikerketa- eta berrikuntza-alarreko jardunaren zati handi bat esparru-programa batean biltzen da (edizio honetan 2020rako Helmuga —H2020— du izena). 2014-2020 aldian, eta hiru zutaberen bidez, gizarte-erronka garrantzitsuenei heltzen die, Europako industria-lidergoa sustatzen du eta zientzia-oinarriaren bikaintasuna indartzearen aldeko apustua egiten du. 76.888 M €-ko aurrekontu du horretarako.

4.2. Zientzia-eragile nagusiak

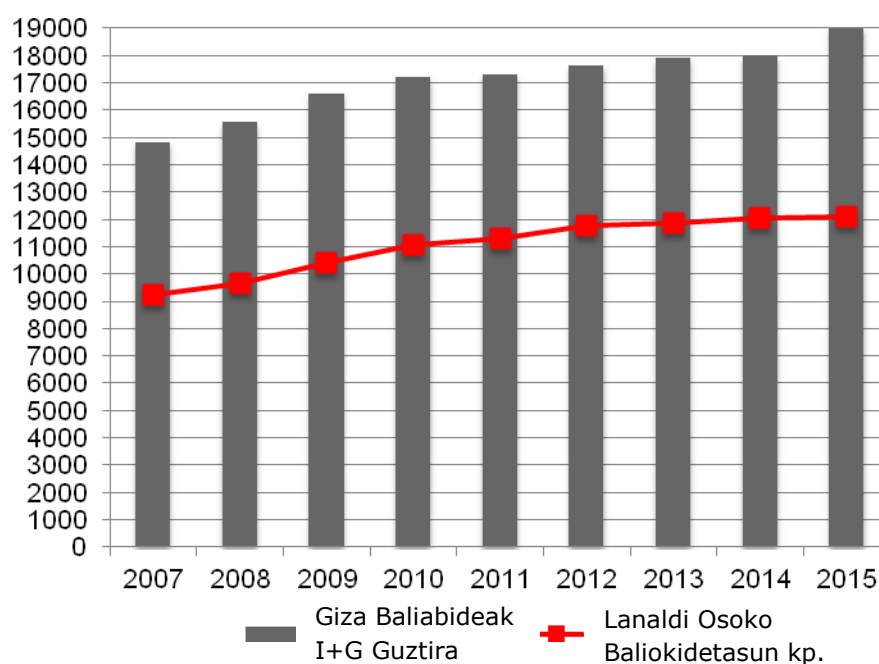
Hona hemen Euskadiko zientzia-sistemaren eragile nagusiak:

- **Euskal Unibertsitate Sistema.** Besteak beste, Euskadiko oinarritzko zientziaren (bideratuaren eta bideratu gabearen) garapena bermatzea du helburu. Unibertsitateak (Euskadiko unibertsitate publiko eta pribatu guztiek) aktibotzat kokatu behar ditu zientzia, zientzia-ezagutzaren sorkuntza eta beraren balioztapena, Euskadi bete-betean sar dadin ezagutzaren gizartean.
- **Basque Excellence Research Centers (BERC).** Zientzia-intereseko esparruetan ezagutza sortzeko egiturak dira. Zientziaren eta teknologiaren euskal sistemari dakarkioten berrikuntzagaratik eta ikerketa-bikaintasunagaratik nabarmentzen dira. Erakunde horiek euskal unibertsitate-sistemaren eta Euskadin egiten den zientzia-ikerketa osoaren punta-puntako elementuak izateko jaio dira, eta mundu osoko zentroekin lotuta dauden Europako ezagutza-nodo gisa jardungo dute.
- **Ikerkuntza Kooperatiboko Zentroak (IKZ).** Zientziaren edo teknologiaren esparru jakin batean —komunitatearen garapen ekonomikorako edo sozialerako estrategikotzat jotzen dena— espezializatutako ikerketa-erakundeak dira. Eragile batzuek ikerketa lehiakorrean dituzten baliabideak eta ahaleginak bateratzea da beraien helburua.
- **Osasun-arloa – Ikerketa Biosanitariorako Zentroak:** Osasun-ikerketarako institutuak hainbat erakunde bateratzearen emaitza dira; izan ere, irakaskuntza-ospitaleak eta osasun-sistema estataleko ikertzaileak, unibertsitateak eta ikerketako beste zentro publiko eta pribatu batzuk biltzen dira beraietan. Beste alde batetik, zientzia sortzeko gune garrantzitsuak dira EHUren ospitaleetako irakaskuntza-unitateak, ospitaleak eurak eta lehen mailako arretako zentroak.
- **Teknologia-zentroak eta enpresetako I+G unitateak.** Euren funtzio nagusia ez den arren, teknologia-zentroek garrantzi handia dute zientzia sortzeko jardunean. Era berean, euskal industria-sareko enpresa batzuetako I+G unitateek oinarritzko ikerkuntza egiten dute.

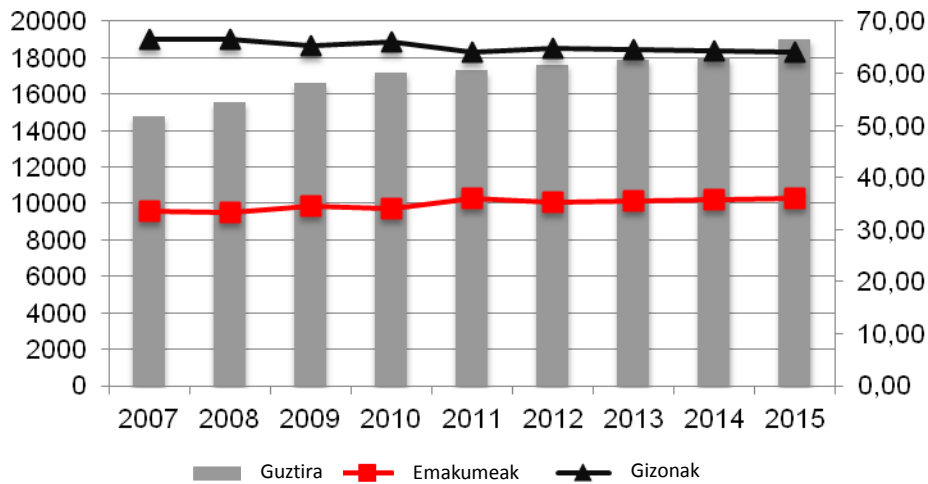
4.3. Errendimenduaren azterketa

Ikerboost (Zientziaren eta Teknologiaren Euskal Behatokia) Euskadiko zientzia-komunitatea diagnostikatzeko eta bultzatzeko tresna da, eta Ikerbasquek kudeatzen du 2010ean abian jarri zenez geroztik. Urtean behin emaitza nagusiak kaleratzen ditu Euskadiko zientziari buruzko txostenean. Txosten horrek Euskadiko zientzia-jardunaren egungo egoeraren eta joeren berri ematen digu, eta, bertan jasotako adierazleei esker, euskal zientzia-sistemaren ezaugarriak ezagutzeko aukera dugu, nazioarteko alderaketa kuantitatiboa eta kualitatiboa eginez.

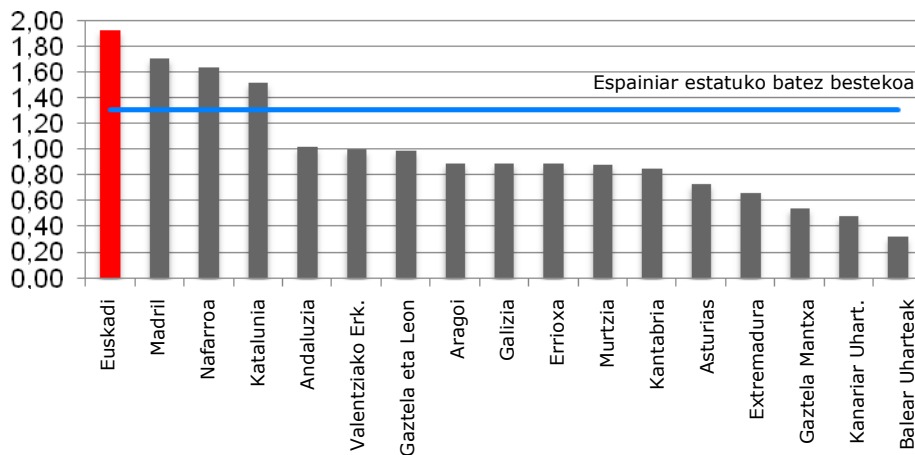
Azken hamarkadan, I+G alorrera bideratutako giza baliabideek gora egin dute Euskadin, hala kopuru osoari dagokionez, nola lanaldi osoko kopuruari dagokionez. 2014az geroztik, 12.000 lagun baino gehiago ari dira I+G jardunean, lanaldi osoan.

Euskadin I+G alorrean ari diren gizonen eta emakumeen pisu erlatiboari erreparatuz gero, ikusiko dugu esparru horretan aritzen den jende kopuruak gora egiteak ez duela ekarri genero-etena murritztea: azken bederatzi urteetan, gizonak % 65 inguru izan dira batez beste, eta emakumeak % 35.

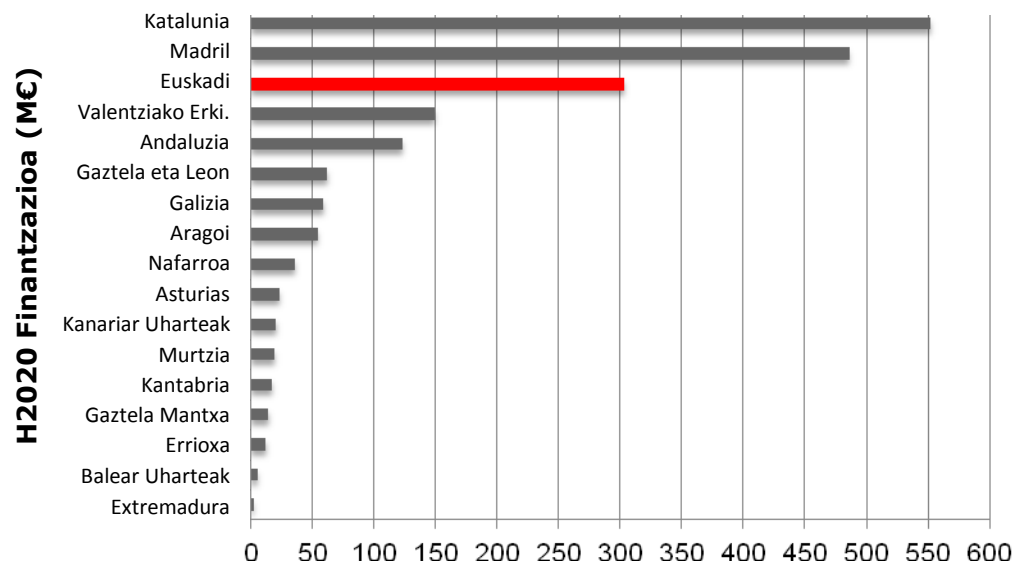
Autonomia-erkidegoetan I+G alorrera PBGdaren zer ehuneko bideratzen den aztertuz gero, 2015ean Euskal Autonomia Erkidegoa lehen postuan kokatu da Madrilén, Nafarroaren eta Kataluniaren aurretik, PBGdaren % 1,93 bideratu baitu alor horretara. EA Erekin batera, hiru erkidego horiek soilik gainditu dute Espainiako batez bestekoa (BPGdaren % 1,31) azken bederatzi urteetan. Hamaika autonomia-erkidegotan ez dute PBGdaren % 1 baino gehiago gastatu I+G alorrean.

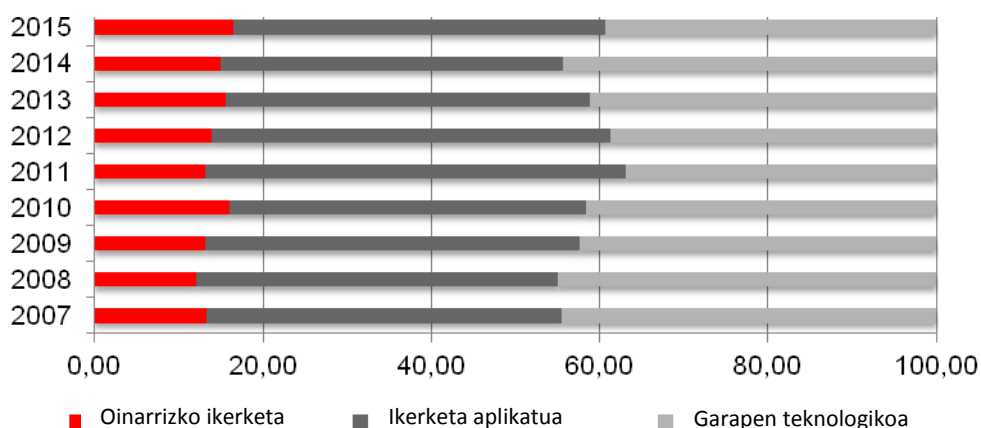
Eusko Jaurlaritzak bultzatutako Euskadi 2020 Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzako Planak esparru horretan zehazten duen ardatz ekonomikoetako bat da administrazioek I+Ga finantzatzeko egiten duten

ahalegina eta bideratzen dituzten baliabideak handitu eta sendotzea, aurrekontu-konpromiso koordinatua eta egonkorra lortze aldera.

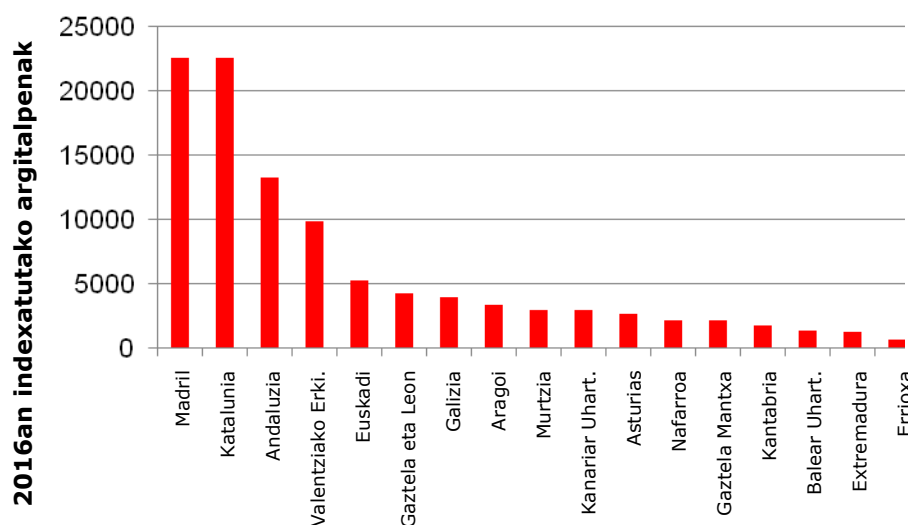
Euskadi hirugarren autonomia-erkidegoa da lehia-finantzaketa erakartzeko gaitasunean (303 milioi €), H2020 esparru-programaren baitan. Katalunia eta Madril baino ez ditu aurretik. Zehatzago, EAEk laugarren autonomia-erkidegoaren (Valentziako Erkidegoaren) finantzaketa bikoitza eskuratu du.

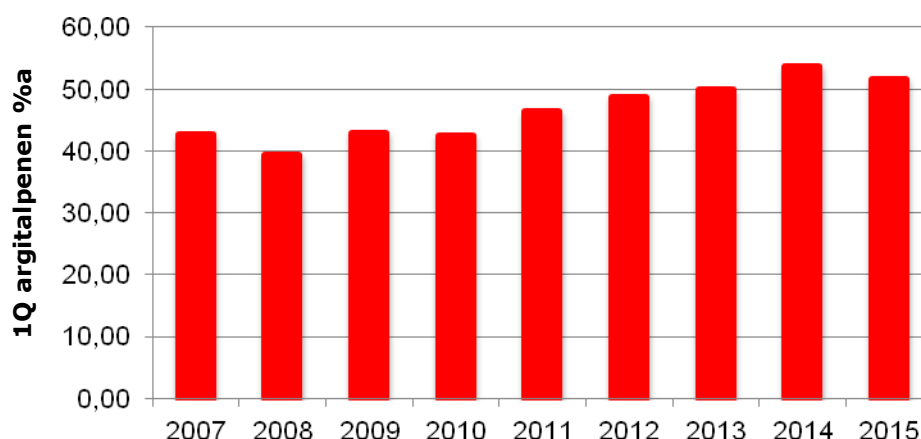
Euskadin I+Gn egin den inbertsioa ikerketa-esparruaren arabera banakaturaz gero, ikusiko dugu 2015ean inbertsio horren % 16,46 oinarritzko ikerkuntzara bideratu dela, % 39,38 garapen teknologikora eta % 44,16 ikerkuntza aplikatura. Zenbateko horretan finantzaketa publikoa nahiz pribatua sartzen da; halere, herri-administrazioen esku gelditzen da, nagusiki, oinarritzko ikerkuntzaren finantzaketa.

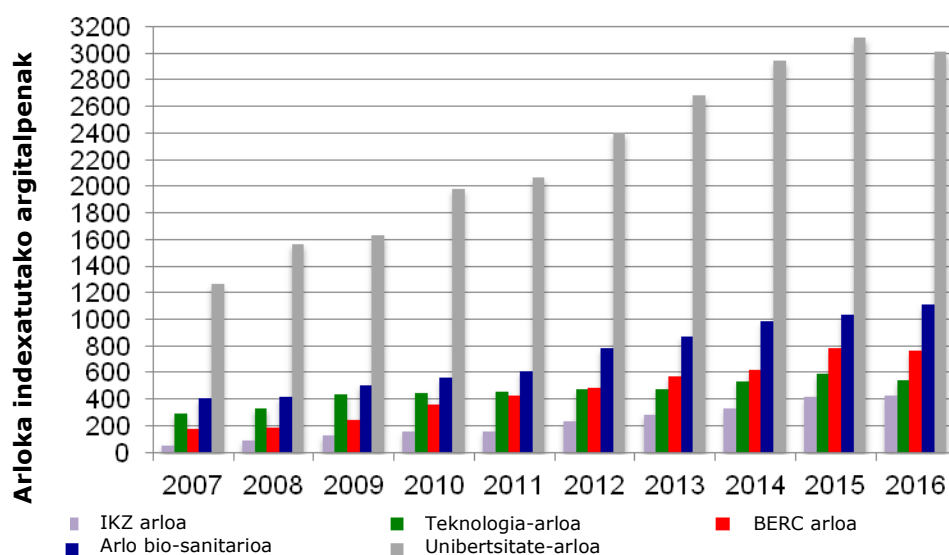
Ikerketaren emaitzei begiratuta, aurretiaz aipatu dugun bezala, Euskadik 2.100 agiri argitaratu zituen 2007an eta 5.212 2016an. Ekoizpen absolutuan bosgarren autonomia-erkidegoa da, nahiz eta per capita errentan 7. posizioan egon.

Beste alde batetik, argitalpenen kalitatea nabarmen hobetu da: lehenengo kuartileko aldizkarietan argitaratutako zientzia-ekoizpenaren ehunekoa etengabe hazi da azken hamarkadan; zehazki, halako aldizkarietan ekoizpenaren % 42,6 argitaratzetik % 51,62 argitaratzera igaro da.

Ekoizpena arloka banatuz gero, unibertsitateek Euskadiko zientzia-ekoizpen orokorraren % 57 inguru hartzen dute (EHU da unibertsitaterik garrantzitsuena, 2.741 argitalpen indexaturekin), eta ondoren datoz osasun-arloa eta teknologia-zentroak. Azken urteetan eragile berriak (BERCak eta IKZk) agertu dira, eta geroz eta pisu handiagoa dute zientziaren euskal sisteman. Sortu berri diren BERC eta IKZ batzuek 100 zientzia-argitalpen baino gehiago indexatu dituzte urtean, eta beraiek dira agiri bakoitzeko aipamen gehien biltzen dituztenak.

5. EGUNGO EGOERA

Kapitulu honetan Ikerbasquek 2014-2017 Plan Estrategikoa gauzatzean lortutako emaitza nagusiak aztertzen dira. Helburua da erakundearen egungo egoera eta hurrengo fasetan garatu eta indartu beharreko arloak zein diren ezagutzea. Emaitza horien diagnosia egin ondoren Ikerbasqueren interes-talde nagusiak identifikatu eta azterturik Zientziaren Euskal Sistemaren funtsezko berezitasunen testuinguruan kokatzen baditugu, etorkizuneko premien azterketa bat egiteko moduan gara, eta premia horiek markatuko dute etorkizuneko estrategia.

Ikerbasqueren Patronatuak 2013ko abenduan onartu zuen 2014-2017 urteetarako estrategia. Planak zientzia Euskadin zer egoeratan zegoen aztertzen zuen, kontuan hartzen zituen Zientziaren Euskal Sistemaren indarguneak eta ahulguneak, eta azpimarratzen zuen Euskadik baduela tarte bere egoera hobetzeko, kualitatiboki nola kualitatiboki.

Produktibitatean izandako hobekuntzari esker (argitalpenak/1.000 biztanleko), 2004tik hona Euskadik aurrera egin du autonomia erkidegoen sailkapenean. Abiapuntutzat hartu zena, ordea, Euskadiren errealitate ekonomikoaren eta potentzial zientifikokoaren azpitik zegoen.

2017 Plan Estrategikoan Ikerbasqueri bideratzaile lanak egitea zegokion, erakundeei lagunduz euren helburuak lor zitzaten. Planak **7 erronka** planteatzen zituen **2017ra begira**, honako hauek:

1. Euskadi **7.000 argitalpen** zientifikora iristea
2. Zientziaren euskal sistemaren **produktibitatea** hobetzea, estatuko rankingean **hiru postu** aurrera eginez
3. Euskadiko argitalpen zientifikoen **inpaktua** handitzea
4. Ikerbasquek **140 ikertzaile berri** kontratatzea
5. Ikerbasqueko ikertzaileek **1.000** artikulutik gora argitaratzea 2017an, eta **65**tik gorako H indizea lortzea
6. Ikerbasquek **90 milioi euroko** itzulkinak izatea 2014-2017 aldian
7. BERC-ek **1.000 artikulua** argitaratzea, Euskadi osoko %15

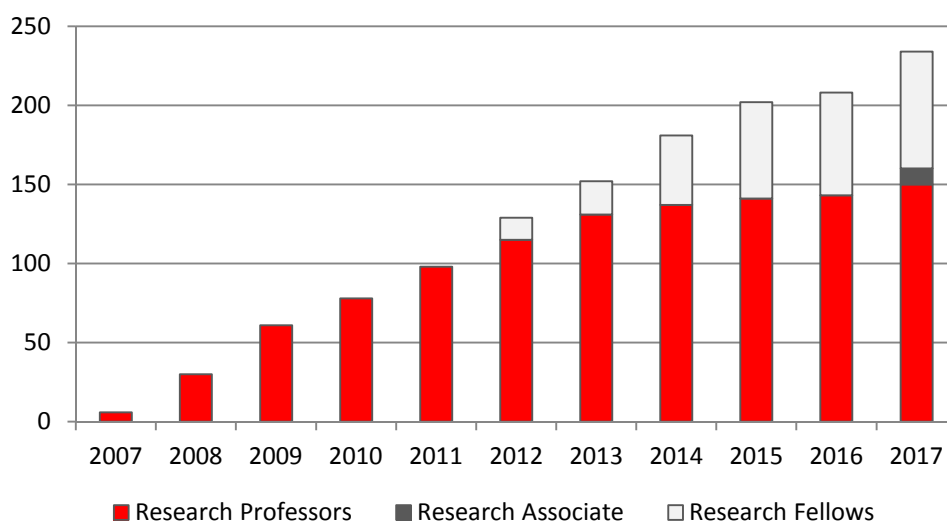
Zazpi helburu estrategiko horietatik, bost lortu dira aldi honetan. Argitalpen zientifikoen arloan nazioartean izandako joera-aldaketak argitalpenei buruzko helburuak berrikustera eraman gaitu.

Azken Plan Estrategikoa (2014-2017) hiru arlo nagusitan ardatzen zen, eta helburuak horiei lotuta zeuden.

Talentua: 2007an sortu zenetik Ikerbasquek ikerketarako talentuaren alde egin du, zientziaren sistemaren gaitasunak hobetzeko tresna nagusia hori delakoan, ikertzaileak erakarri, herriratu eta egonkortuz. El último Plan Estratégico (2014-2017) se articulaba en torno a tres grandes ámbitos, con unos objetivos asociados.

TALENTUA				
Adierazle garrantzitsuak	2014	2015	2016	2017 *
Mugagabe kontratatutako RP kopurua (metatua)	146	155	164	172
Research Professors-en gogobetetze maila	7,9	8,1	8,6	8
Kontratatutako RF kopurua (metatua)	44	62	70	85
Research Fellows-en gogobetetze maila	8,3	7,4	7,8	8
Urtean kontratatutako ikerlarietan emakumezkoen ehunekoa	% 27	% 20	% 55	% 35

Ikerbasqueko komunitate zientifikoa ia 250 pertsonak osatzen zuten 2017 amaieran, eta hiru kategoriatan banatuta daude: Research Professor, Research Associate eta Research Fellow.

Zientziaren Euskal Sistemaren dinamizazioa: Aipatu talentuaz gain, Ikerbasquek beste balio erantsi bat ere eman diezaieke eragileei, eskala beharra den eremuetan.

ZIENTZIAREN EUSKAL SISTEMAREN DINAMIZAZIOA				
Adierazle garrantzitsuak	2014	2015	2016	2017*
EAEko indexatutako argitalpenen urteko kopuru osoa	5.220	5.450	5.376	5.650
EAEko Gizarte eta Giza Zientzien alorrean indexatutako argitalpenen urteko kopuru osoa	555	620	672	715
Ikerbasque Scopus argitalpenen urteko kopuru osoa	782	843	970*	1000
Ikerbasqueren H indizea	47	69	78	80
Ikerbasqueren ikerlari bakoitzak indexatutako artikulua eta proceeding-en batezbestekoa	5,88	5,9	5,74	5,5
Ikerbasqueren ikertzaile bakoitzak erakarrirako funtsen batezbestekoa (m€)	145	160	138	140
BERC argitalpenen ehunekoa Euskadiko argitalpen guztiekiko	% 13	% 16	% 17	% 15
Urtean lortutako ERC berriak	2	5	2	3

Kudeaketa Bikaina: kudeaketa-tresna eraginkor eta dinamikoei eustea funtsezkoa da erakundearen gainerako helburu estrategikoak lortzeko.

KUDEAKETA BIKAINA				
Adierazle garrantzitsuak	2014	2015	2016	2017*
Kudeaketa aurreratuko ereduaren araberrako puntuazioa	475	490	500	510
Ikerlariak hartzen dituzten taldeen asebetetze maila	8	7,7	8,4	8
Berrikuntzen kopurua (A sailkapena)	14	13	10	12
Langileen asebetetze maila	8,8	8,8	9,2	8,5
Eusko Jaurlaritzarena ez den finantzaketaren ehunekoa	% 20	% 14	% 5	% 10

* Plan estrategiko hau burutzean ez daude artean eskura 2017ari buruzko datuak.

5.1. Barne eta kanpo diagnostikoa

Estrategiari buruzko gogoeta-prozesuan erakundearen jarraipenerako hainbat tresna (etekin-adierazleak, gogobetetze-inkestak, banakako elkarrizketak, partaidetza-saioak) erabili izan ditu Ikerbasquek barne- eta kanpo-analisiak burutzeko. Analisi horien emaitza da honako AMIA hau:

AHULGUNEAK	INDARGUNEAK
Diru-baliabide mugatuak	Zientziaren euskal sistemaren zeharkako egitekoa
Hazkundearen moteltzea	Kudeaketarako talde bizkor, kohesionatu eta eraginkorra
COFUND proiektuen amaiera	Ikerbasqueko ikertzaile izatearen harrotasuna
Deialdien erakargarritasun txikiagoa kofinantzatzea dela-eta	Eusko Jaurlaritzaren laguntza instituzional eta ekonomikoa
Zuzenbide publikoko erakundeekin aurrekontu-erantzukidetasunerako eskemak ezartzeko zailtasuna	Entzute eta eskarmentu handiko Scientific Advisory Board-a
Emakume gutxi Ikerbasqueren ikerketa-komunitatean	Ikerbasqueko ikerlari-komunitate garrantzitsua tamainan eta handia gaitasunean
Kudeaketa-talde murriztua	Harreman errazak funtsezko aliantzekin
Ezagutza falta iritzi publikoaren aldetik	Prestigiosko marka estatuko zientzia eremuan
Ezagutza urria nazioarteko komunitate zientifikoaren aldetik	Emaitza zientifiko bikainak
	Interes-taldeekin jarduteko komunikazio-erreminta eraginkorrak
	Eskarmentua talentua erakartzeko prozesuetan
MEHATXUAK	AUKERAK
Karrera zientifikoa egonkortzeko zailtasuna	Aukera berriak aliantza-gakoetan
Langile seniorren saturazioa erakundeetan	Ziklo ekonomikoaren hobekuntza
Aliatu gakoekiko harremanen kudeaketa	Zientziari buruz gizartean den diskurtsoa
Antzeko ekimenak beste toki batzuetan	Zentroekin deialdi espezifikoak prestatzeko aukera
Legezko muga handitzea	Ebaluazio-prozesua hobetzen segitzea
I+G-ko inbertsio publikoak hazkunde moderaturako duen joera	
Estatuaren laguntzarik eza	

5.2. Intereseko taldeak

Intereseko taldeekin harreman errazak izanez erakundeak interesgarri zaizkion gaien aurrean emango duen erantzunaren berri jakin daiteke. Modu horretan, erakundeak espero du elkarrenganako konfiantza handitzea eta balioa sortzeko nahiz gaitasun bereizgarrietan oinarritzen diren abantaila lehiakor iraunkorrak taxutzeko gaitasunean laguntzea. Interesekotaldeen azterketa oinarritzko elementu bat da erakundearen gaitasun bereizgarriak sortzeko, eta beraz, bere jarduerak burutzen eta helburu estrategikoak lortzen arrakasta izateko.

Ikerbasquek gure jarduerari loturik dauden intereseko taldeetarako gako batzuk identifikatu ditu. Ondoren, interes-talde horietako bakoitzaren analisia agertzen da:

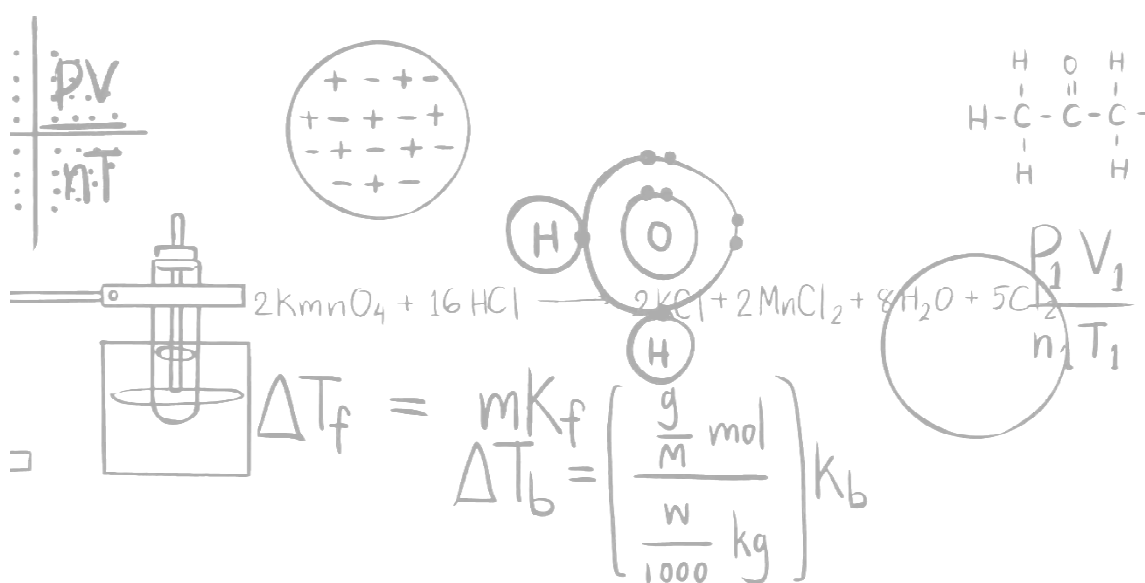
INTERESEKO TALDEAK			BEHARRAK, ESKAKIZUNAK ETA IGURIKIMENAK	INFORMAZIO-ITURRIAK ETA JARRAIPENA
ZIENTZIAREN EUSKAL SISTEMA	DU, MU, CICak, Zentro biosanitarioak, TTZZ	Zuzendaritza administrazioak	Ikerketako langile kopurua eta bere zentroen prestigioa handitzea Ikerbasqueko zientifikoak hartuta. Ikerlari horien integrazioa egokia izan dadila.	Ikerbasqueri buruzko iritzigaldeketak. Banakako elkarrizketak. Alderaketa egiteko bilerak.
		Zuzendaritza zientifikoak	Zientifiko interesgarriak identifikatzen laguntzea eta horiek erakartzea, zentroaren bikaintasun zientifikoa handitzeko ikerkuntza karrera garatzea eragotzi gabe. Eskalako arazoei konponbideak eskaintzea. Gainerako eragileekin arituko den solaskide izatea.	Ikerbasqueri buruzko iritzigaldeketak. Banakako elkarrizketak. Aldizkako alderaketa-bilerak.
		Sistemako ikerlariak	Ikerbasquek zer eskaintzen duen eta zertan lagundu dezaken garbi izatea.	Elkarrizketak tokiko ikerlariekin. ZESi galdeketa. Sare sozialetako kanalak.

	BERC-ak	Zuzendaritza administrati- boak	Ikerketako langile kopurua eta bere zentroen prestigioa handitzea Ikerbasqueko zientifikoak hartuta. Ikerlari horien integrazioa egokia izan dadila. Eskala kontuetan laguntza ematea.	Ikerbasqueri buruzko iritzi- galdeketak. Banakako elkarrizketak. Alderaketa egiteko bilerak.
		Zuzendaritza zientifikoak	Zientifiko interesgarriak identifikatzen laguntzea eta horiek erakartzea, zentroaren bikaintasun zientifikoa handitzeko ikerkuntza karrera garatzea eragotzi gabe. Eskalako arazoei konponbideak eskaintzea. Gainerako eragileekin arituko den solaskide izatea. Lankidetzan gai estrategikoetan.	Ikerbasqueri buruzko iritzi- galdeketak. Banakako elkarrizketak. Aldizkako alderaketa- bilerak.
		Sistemako ikerlariak	Ikerbasquek zer eskaintzen duen eta zertan lagundu dezaken garbi izatea.	Elkarrizketak tokiko ikerlariekin. ZESi galdeketa. Sare sozialetako kanalak.
	UPV/EHU	Errektore- taldea	Ikerketako langile kopurua eta prestigioa handitzea, Ikerbasqueko zientifikoak hartuta ikerkuntza karrera garatzea eragotzi gabe. Ikerlari horien integrazioa egokia izan dadila.	Banakako elkarrizketak. Alderaketa egiteko bilerak. Ikerbasqueri buruzko iritzi- galdeketak.
		AZL (Administrazio eta zerbitzuetako langileak)	UPV/EHUren nazioarteko prestigioa hobetzea. Haren kudeaketa-lanak ez zailtzea.	ZESi galdeketa.
		IIL (Irakaskuntza eta ikerketako langileak)	Euren ikerkuntza-karrera garatzeko erraztasunak. Ikerbasqueko ikerlariak ez dezatela zailtasunik sortu haren kudeaketan ez eta baliabide gutxitzerik.	Elkarrizketak tokiko ikerlariekin. ZESi galdeketa. Bilerak fakultateetan.

PERTSONAK	IKERBASQUE	Staff-a	Karrera profesionala garatzeko aukera bere bizitza-proiektuarekin bat datorren inguru batean. Hori guztia merkatuko parametroei jarraituz bidezkoa den ordainsari batez lagundurik.	Pertsonen gogobetetze-galdetegiak. Banakako elkarrizketak. 360. Lidergo-galdetegiak.
		Research Fellow	Karrera zientifikoa giro profesional eta pertsonal egoki batean garatzeko aukera. Sendotze-prozesua ebaluazio-irizpide garbi batzuekin. Harreman errazak helburuko zentroaren eta Ikerbasqueren artean.	Gorbea gogobetetze-galdetegiak. Whorkshop topaketak Ikerbasqueko ikerlariekin. Banakako elkarrizketak. Telefono bidezko eta e-postazko elkarrizketak. SQR.
		Research Associate / Research Professor	Karrera zientifikoa giro profesional eta pertsonal egoki batean garatzeko aukera. Harreman errazak helburuko zentroaren eta Ikerbasqueren artean. Baldintza lehiakorretan aritzea.	
	KANPOKO LAGUNTZAILEAK	Kontratatu-tako hornitzaileak	Errentagarritasuna, fideltasuna eta komunikazio ona eskainiko dien enpresa	Komunikazioak eta banakako elkarrizketak.
		Ebaluazio-batzordeak	Komunikazio garbia eta planifikazio egokia, bere lanaren helburuak ulertu eta bereganatzeko aukera emango diena.	Ebaluatzaileen gogobetetze-galdetegiak. Banakako elkarrizketak.
	IKERLARI HAUTAGIAK	Aukeratu ezin diren hautagaiak	Gure deialdietako hautaketa-irizpideei buruzko informazio argia.	K2 gogobetetze-galdeketa. Elkarrizketa pertsonalak ikerlariekin. ZESi galdeketa.
		Aukeratu daitezkeen hautagaiak	Sistemaren barnean direnak	K2 galdeketa. SQR. ZESi galdeketa.
			Sistematik kanpo direnak	K2 galdeketa. SQR. Web-mintegiak, deialdiak. NCP FECYT

PATRO NATUA	LEHIA			
	Patrona tua	Presidente, presidenteordea, idazkaria eta batzarkideak	Emitza-adierazleen ebaluazioa eta jarraipen ekonomiko-finantzarioa, Fundazioaren irudia eta proiektzioa	Patronatuko kideekin banakako elkarrizketak. Patronatuaren bilerak.
	Estatuan	ICREA, ARAID, FICYT, GAIN, CSIC, Unibertsitateak, Ikerketazentroak	Ikerbasquek Estatuaren gaitasun zientifikoa hobetzea ikerketako karreraren garapena eragotzi gabe.	Web jarraipena, deialdiak eta informazio publikoa. Banakako elkarrizketak. Euraxess bilerak. Erakundeen balantzeak. RADAR erreminta. Ikerboost.
	Nazioartean	Unibertsitatea, Ikerketagentziak, Zentroak	Ikerbasquek Europaren gaitasun zientifikoa hobetzea ikerketako karreraren garapena eragotzi gabe.	Nazioarteko ekimenen bechmarking-a. Informaziorako berripaperak. Korporazioaren urteko txostenak. RADAR erreminta. Ikerboost
ERAKUNDE BIDERATZAILEAK	Komunikabideak	Komunikabideak	Ikerbasqueren jardueri buruzko informazio ulergarri, erakargarri eta osoa eskaintzea. Egiten diren kontsultei erantzun azkar eta gogobetegarria ematea.	Gizarteari elkarrizketa, banakako elkarrizketak. Prentsaurrekoak.
	Administrazio publikoak	Eusko Jaurlaritza	Ikerbasque Eusko Jaurlaritzaren aliatu bat izatea haren politika zientifikoaren hedapenean, eta laguntza bat haren zereginetan.	Ikerbasqueri buruzko Eusko Jaurlaritzaren iritzia bildu. EAEko aurrekontuen jarraipena.
		MINECO	Ikerbasque eta MINECOren arteko lana koordinatzea.	MINECOren ekimenei buruzko informazioa bildu. Koordinazio-bilerak.
	Europako Batzordea	DG Research	Ikerbasqueren egitekoa bat etortzea EBren estrategiarekin, eta hitzartutako programak betetzea.	Alderaketa egiteko bilerak. Kofinantzatutako proiektuen balorazioak. HRS4R jarraipena.

		ERC	Ikerbasquek Europaren gaitasun zientifikoa hobetzea ikerketako karreraren garapena eragotzi gabe.	ERCko deialdietako arrakasta-adierazleak. Ikerboost
GIZARTEA	Gizartea orokorrean	Gizartea	Euskadiren gaitasun zientifikoa hobetzea, eta funts publikoen erabilera egokia.	Gizartearen gogobetetze-galdeketa. Banakako elkarriketak, foroak. Talde fokalak.

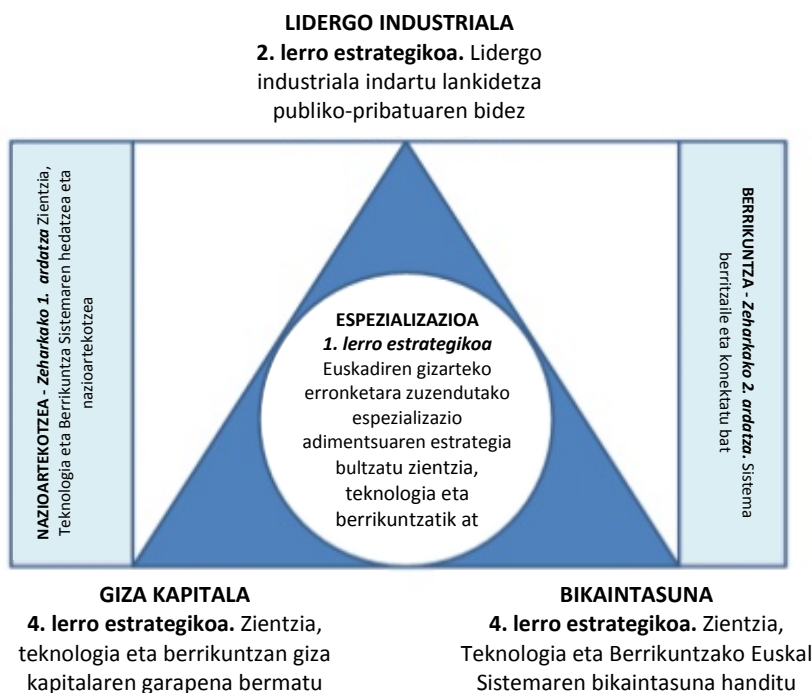
5.3. Etorkizuneko beharrak

Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzako 2020 Planak misio hau du:

"Euskal gizartearen ongizatea, hazkunde ekonomiko iraunkorra eta enplegua hobetzea, espezializazio adimentsuan oinarritutako eta Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzako Sistemaren efizientzia hobetzerazuzendutako ikerketa- eta berrikuntza-politika baten bitartez"

Plan honek, bere aldetik, *Research and Innovation Smart Specialisation Strategy* edo '*Espezializazio adimentsurako ikerketa- eta berrikuntza-estrategia*' (RIS3, ingeleseko siglengatik) gisa funtzionatzen du. RIS3 metodologia aplikatzetik sortzen da ZTBP bat, zeinak kontuan hartzen baititu Euskadiren gaitasun zientifiko-teknologikoak, arlo zein jarduera estrategikoak, eta horiek tokiko eta nazioarteko merkatuetara bideratzea.

Estrategia hau prestatzen burututako parte-hartze prozesuaren ondorioz, Euskadi ZTBP 2020k ikerketa- eta berrikuntza-politika bat planteatzen du, espezializazio adimentsua eta Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzako Sistemaren efizientzia hobetzea oinarri hartuta. Hain zuzen ere, lau lerro estrategikoren eta bi zeharkako ardatzen bitartez planteatzen du:

Ikerbasquek duen misioa eta egun dituen gaitasunak direla-eta, erakundea funtsezko eragile bilakatu da 3. Lerro estrategikoaren (Bikaintasuna) eta 1. Zeharkako ardatzaren (Nazioartekotzea) garapenean.

ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA BERRIKUNTZAKO EUSKAL SISTEMAREN BIKAINASUNA HANDITZEA

Euskadik azpiegitura eta eragile-sare oso garatuak ditu zientzia eta teknologia alorrean, eta horren emaitza da Sistemak lortua duen bikaintasun maila. Dena dela, bikaintasun maila hori handitu egin nahi da, horretarako behar diren adierazleak ezarrita. Hobekuntza horrekin enpresei jakintza transferitzea erraztuko da, eta, ondorioz, murriztu egingo da finantzaketa publikoarekiko den mendekotasuna. Euskadiren produkzio zientifikoa handitzea lehentasunezko jarduera-lerroetako bat da, eta horrekin nagusiki oinarritzko ikerkuntza-jardueraren efizientzia hobetu nahi da, produkzio zientifikoa handituta, bai era kuantitatiboan bai kualitatiboan, beste eskualdeekin alderatuta posizioak irabazteko.

ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA BERRIKUNTZAKO SISTEMA HEDATZEA ETA NAZIOARTERA ZABALTZEA

Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzaren nazioartekotzea beharrezkoa da ezagutza berria bereganatu eta sortze aldera, teknologia-garapena eta negozio-aukerak ekarriko dizkiguten joerak identifikatzeko eta, halaber, Sistema bera nazioartean kokatzeko. Kontua da nazioarteko sareetan parte hartzea, atzeritik kapital inbertitzailea erakartzea eta Europan eta beste herrialdetan dauden programez baliatzea zientzia, teknologia eta berrikuntza bultzatzea daitezen.

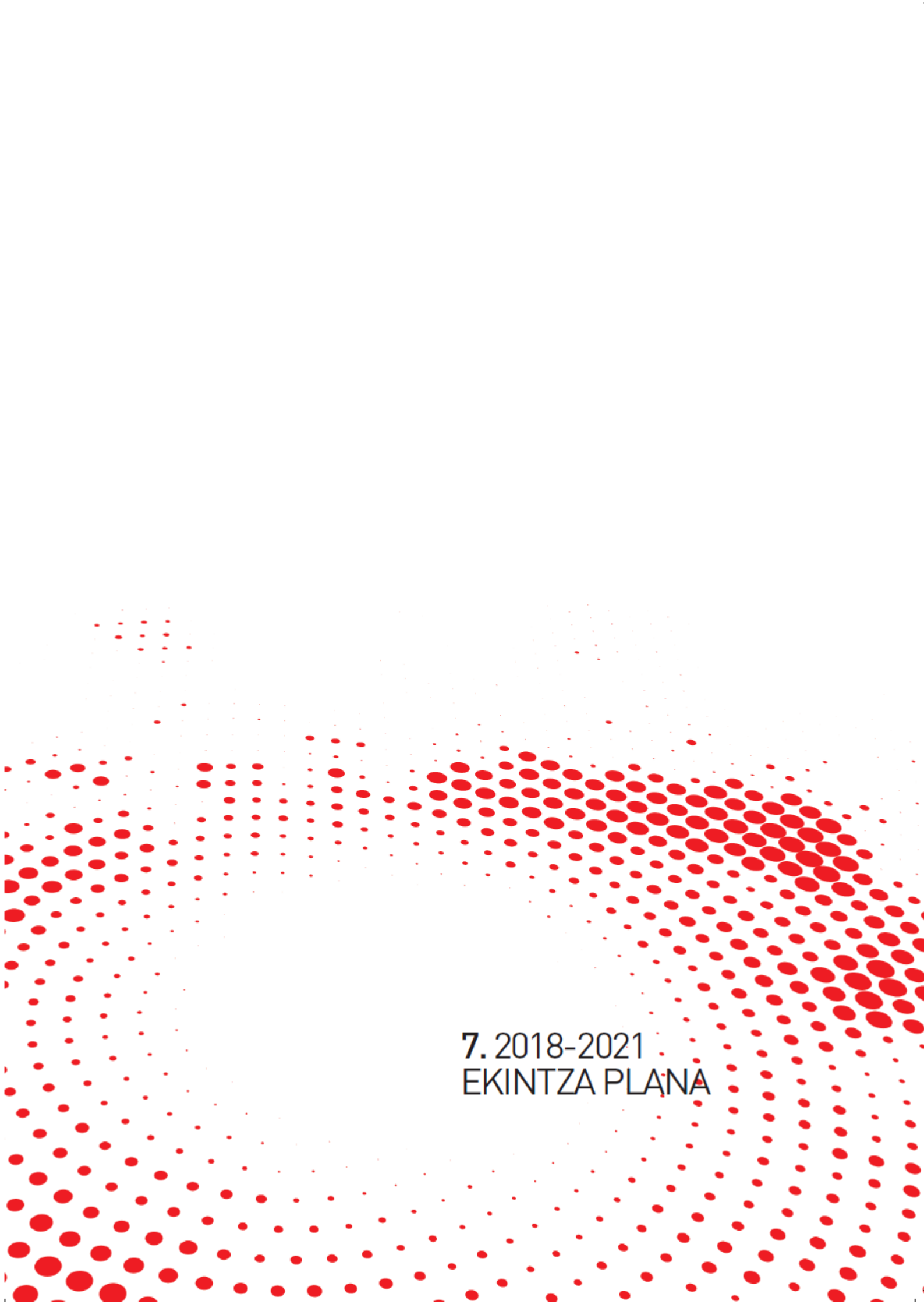
Euskadik Horizon 2020n parte hartuta, aukera ederra da ezagutza zientifiko-teknologiko berria eskuratzeko nahiz sortzeko eta lehiakortasunari begira enpresek teknologia-prestakuntzan sakon dezaten. Horrez gainera, espezializazio adimentsuaren estrategia indartzera zuzendutako ikerketa garatzeko aukera emango du, ezarritako lehentasunei lotuenik dauden europar eremuetan parte hartzearen alde eginez.

6. ERRONKAK 2021

Oraingo joerak proiektatuz eta ikerketa zientifikoaren aldeko apustuari eutsiz, Euskadik ondoko **12 erronkak** planteatzen ditu 2021 urterako:

1. Euskadi **7.000 argitalpen** zientifikotara iristea.
2. Estatuko ekoizpen zientifikoan Euskadik duen pisua haziz jarraitzea, guztizkoaren **% 7,25**era iritsi arte.
3. Euskal zientzia-sistemaren **produktibitatea** hobetzea, estatuko rankingean **5. mailaraino** igoz.
4. Euskadiko argitalpen zientifikoaren **inpaktu normalizatua** hobetzea, estatuko ranking-eko **2. mailaraino** igoz.
5. Euskadiko argitalpenen %25a **inpaktu handieneko** (1D) aldizkarietan argitaratzea.
6. Giza eta Gizarte Zientziek beren ekoizpena hazten jarraitzea eta urtean **1.200 argitalpen** zientifiko baino gehiago izatea.
7. Euskadiko ikerketa zientifikoak RIS3 estrategian definitutako arloetarantz **jotzea**.
8. BERCek **1.200 artikulua zientifiko** argitaratzea, Euskadiko guztien artetik % 17.
9. Ikerbasquek **120 ikertzaile berri** kontratatzea 2018-2021 epealdian.
10. 2021ean Ikerbasquen sartuko diren ikertzaileen artetik **%40 emakumeak** izatea.
11. Ikerbasqueko ikertzaileek urtean **1.250** artikulua baino gehiago argitaratzea eta inpaktu handiko argitalpenen kopurua handitzea.
12. Ikerbasquek 2018-2021 epealdian **80 milioi euroko** sarrerak lortzea.

7. 2018-2021
EKINTZA PLANA

7.1. Misioa, Ikuspegia eta Balioak

MISIOA

Ikerbasque Euskadin zientzia sendotzeko Eusko Jaurlaritzak sustatutako erakundea da. Hori ikertzaileak erakarri eta finkatzeko programen bidez eta ikerkuntza dinamizatuz egiten du, ikerketa-zentroekiko eta unibertsitateekiko lankidetzan eta bikaintasunarekin konprometituta.

IKUSPEGIA

2021erako Ikerbasquek honakoa izan nahi du:

- Euskadiko zientzia-sistemaren nodo dinamizatzaile bat
- talentu ikertzailea erakarri eta finkatzeko duen bere gaitasun egiaztatuari esker, Ikerbasque zientzia-komunitate dinamiko eta emankorra osatuz
- unibertsitateekin eta zientzia-erakundeekin lankidetzan estuan,
- gizarteak, administrazioak eta bere patronatuak aitortua Euskadin Zientziaren hobekuntzari egiten dion ekarpenagatik, bere kudeaketa-ereduagatik, gardentasunagatik eta bere jasangarritasunagatik;
- eta bera osatzen duten pertsonak osorik gara daitezkeen lekua.

BALIOAK	
Eraginkortasuna	Geure buruari ezarri dizkiogun xedeak gainditzeko konpromisoa hartuta daukagu, horretarako eskura dauzkagun baliabideak modurik hoberenean erabiliz.
Kontuak eman	Gizarteak gure estrategiaren hedapena eta lortutako helburuak ezagutu ahal izan behar ditu modu gardenean.
Lankidetza	Erakunde zabala gara, bere interes-taldeekin modu estuan lankidetzan diharduena eta lantaldean aritzen dena.
Konpromisoa	Erakundearen lan-gaitasun osoa dedikatzen dugu modu proaktiboan eta ilusioz gure helburuak betetzera.
Ekitatea	Pertsona bakoitzaren meritua eta gaitasuna baloratzen ditugu, eta erakundearen jardura guztietan aukera- eta baldintza-berdintasuna bermatzeko lan egiten dugu.
Begirunea	Errespetuz eta arretaz jokatzeko dugu gurekin harremanak dituzten pertsona eta instituzioekin.

7.2. Arrakastarako Faktore Kritikoak

2018-2021 epealdirako Ikerbasquek duen estrategia faktore kritiko batzuk identifikatuz eta aztertuz prestatu da, hain zuzen ere erakundearen funtzionamendu egokirako eta lortu nahi diren helburuetara iristeko funtsezkoak diren faktoreak.

ARRAKASTARAKO FAKTORE KRITIKOAK	
Erakundeen babesa	Ikerbasquek bere estrategia hezurmamitzerakoan eta bere jarduera nagusiak garatzerakoan arrakasta izateko beharrezkoa da, neurri handi batean, erakundeen babes irmoa izatea. Ikerbasquek bere eginkizun nagusia –Euskadiko Zientzia Sistema sendotzea– betetzeko gaitasuna duen ekimena izango bada, ezinbestekoak dira Administrazio Publikoaren eta unibertsitate eta ikerkuntza-zentroen konpromisoa, laguntza eta babesa Ikerbasqueren politikak ezartzerakoan.
Kaudimena	Estrategia hedatzeko eta hartutako konpromisoak betetzeko gaitasuna. Ikerbasquek berezkoak dituen jarduerak egiteko, bere sortzezko helburuak betetzera daramatenak, bilatzen diren helmugetara egokitutako finantza-baliabideak behar dira.
Ospea	Bikaintasunagatik lortu nahi den ospea, interes-talde ezberdinekin konfiantza-harremanak sortzea ahalbidetuko duena, batez ere komunitate zientifikoarekin eta euskal gizartearekin.
Interesa	Ikerbasquek garatutako programek duten erakargarritasuna eta Euskadiko zientzia-erakundeen beharrekin uztartzea.

7.3. Estrategiaren uztartze orokorra

Ikerbasqueren helburu nagusia Euskadiko Zientzia Sistema sendotzea da. Xede hori lortzeko, sei helburu estrategiko ezarri dira, **hiru jarduera-arlo nagusitan**:

- **Talentua:** 2007an sortu zenez geroztik, Ikerbasquek talentu ikertzailearen aldeko apustua egin du, zientzia-sistemaren gaitasunak hobetzeko tresna nagusi modura, ikertzaileak erakarriz, aberriratuz eta finkatuz.
- **Kudeaketa Bikaina:** kudeaketa-tresna eraginkor eta dinamiko batzuk mantentzea funtsezkoa da erakundearen gainerako helburu estrategikoak lortzeko.
- **Euskal Zientzia Sistemari laguntza:** euskal zientzia-sistemaren erdigunean kokatzen denez, Ikerbasquek eragile ezberdinei aipatutako talentua emateaz gain, eskala behar duten alorretan balio erantsia eman diezaieke.

TALENTUA	
IK.1	Euskal Zientzia Sistema sendotzea ikertzaile seniorrak erakarriz
IK.2	Finkatutako ikertzaileen zientzia-lanbidea osatzea
IK.3	Euskal Zientzia Sistemarako etorkizuneko lider zientifikoek harrobia sustatzea
IK.4	Ikerbasque zientzia-komunitate konektatua eta emankorra sustatzea
KUDEAKETA BIKAINA	
IK.5	Kudeaketa bikaina, irekia eta konprometitua bultzatzea
EZSri LAGUNTZEA	
IK.6	Euskal Zientzia Sistemari bere helburuak lortzen laguntzea

7.4. Helburu Estrategikoak

IK 1 – Euskal Zientzia Sistema sendotzea ikertzaile seniorrak erakarriz

Ikerbasqueren Research Professor programa Ikerbasqueren lan ardatz funtsezkoa izan da bere sorreratik. Gaur egun Euskadiko zientzia-produkzio osoaren % 10ean hartzen dute parte.

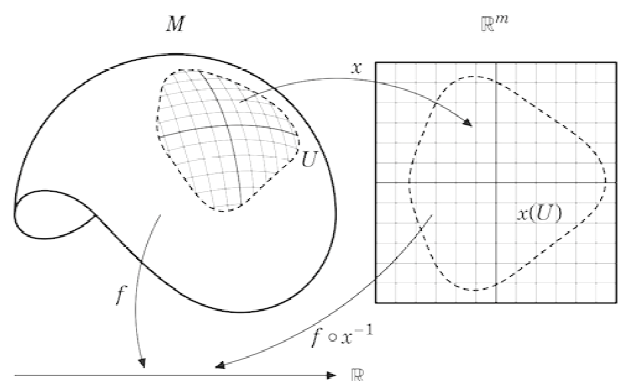
Gainera Ikerbasque Research Professor direlakoak kanpo-baliabideen erakarpen-iturri garrantzitsua izan dira; sistemaren gaitasunak zuzenean hobetzeko erabili dira, ikertzaileak kontratatuz eta azpiegitura zientifikoak hobetuz. El programa Research Professor de Ikerbasque ha sido el eje fundamental de trabajo de Ikerbasque desde su puesta en marcha. Actualmente participan en más del 10% del total de la producción científica de Euskadi.

HELBURU ESTRATEGIKOA	JARDUERA ILDOAK
IK 1 – Euskal Zientzia Sistema sendotzea ikertzaile seniorrak erakarriz	Euskadiko erakunde zientifikoetara maila goreneko ikertzaile zientifikoak erakartzea Research Professor programaren bidez.
	Euskal Zientzia Sistemarako beharrezkoak diren senior profilak kontratatzeke deialdi bereziak egitea.
	Euskadiko erakunde zientifikoetara maila goreneko ikertzaile zientifikoak erakartzea, ikertzaileak kontratatuz ERCren moduko maila goreneko nazioarteko finantzazio lehiakorrarekin.
	Euskal zientzia-sistema dinamizatzeko arlo estrategikoak identifikatzea zientzialariak kontratatuz.
	Finkatutako Ikerbasque ikertzaileentzat lanbide-plan lehiakorra garatzea.

IK 2 – Finkatutako ikertzaileen zientzia-lanbidea osatzea

Ikertzaile lanbidearen iraunkortasuna funtsezkoa da Euskadi erakarpen-gune modura sendotzeko, eta horregatik Eusko Jurlaritzak eta Ikerbasquek Research Associate programa abiatu zuten 2016an, ikertzaile gazteentzako Research Fellow programari iraunkortasuna emango dion zientzia-lanbide integrala bermatzearren.

HELBURU ESTRATEGIKOA	JARDUERA ILDOAK
IK 2 – Finkatutako ikertzaileen zientzia-lanbidea osatzea	Ikerbasque Research Fellow direlakoan ikertzaile-lanbidea finkatzea Research Associate programaren bidez.
	EZSko Ramon y Cajal eta Miguel Servet ikertzaileen ikertzaile-lanbidea finkatzeko modua eskaintzea Research Associate programaren bidez.
	Euskadiko erakunde zientifikoetara etorkizun handiko ikertzaile zientifikoak erakartzea, ikertzaileak kontratatuz ERCren moduko nazioarteko finantzazio lehiakor garrantzitsuarekin.
	Research Associate programak talentua erakarri eta kudeatzeko dituen tresnak hedatzea.

IK 3 – Euskal Zientzia Sistemarako etorkizuneko lider zientifikoek harrobia sustatzea

Ikerbasquek 2012an atera zuen lehen aldiz Research Fellow deialdia. Berezi diseinatutako ekimena da, Euskadira ikertzaile gazteak erakartzeko eta hemen mantentzeko, zientzialarien "harrobi" bat sortzeko xedez. Horren helburua da senior zientzialarien kontratazioa beste profil bateko pertsonekin osatzea, euskal ikerkuntzari epe luzeagora iraunkortasuna eman ahal izango diotenak.

Kontuan hartuz, batetik, deialdien emaitza onak eta, bestetik, ikerkuntza-zentroek eta unibertsitateek sistemari egin dioten harrera, programa honen aldeko apustua indartu egin da.

HELBURU ESTRATEGIKOA	JARDUERA ILDOAK
IK 3 – Euskal Zientzia Sistemarako etorkizuneko lider zientifikoek harrobia sustatzea	Euskadiko erakunde zientifikoetara etorkizuneko lider zientifikoak erakartzea Research Fellow programaren bidez.
	Euskadi – Basque Fellows-en prestatutako talentu zientifiko juniorra itzul dadin sustatzea.
	Ikertzaile gazteen garapen zientifikorako testuinguru egokia sortzea.

IK4 – Ikerbasque zientzia-komunitatea sustatzea, konektatuta eta emankorra

2007an abian jarri zenetik talentu ikertzailea erakartzeko Ikerbasquek garatutako programa ezberdinek une honetan 220 ikertzaile baino gehiago dituen komunitate ikertzailea sortu dute, Euskal Zientzia Sistemako 21 ikerkuntza-zentro eta unibertsitatetan banatuta.

Komunitate honek gaitasun dinamizatzaile handia dauka, bai eta behar berezi batzuk ere, eta horiei Ikerbasquek erantzuna eman die.

HELBURU ESTRATEGIKOA	JARDUERA ILDOAK
IK4 – Ikerbasque zientzia-komunitate konektatua eta emankorra sustatzea	Ikertzaileak Euskadiko erakunde zientifikoetan osorik integra daitezen laguntzea.
	Ikerbasque ikertzaileei laguntza eta aholkularitza eskaintzea.
	Lanbidearen Garapenerako Hirurteko Planaren mekanismoak indartzea.
	Ikerkuntza-emaitzen hedapena sustatzea, zientziaren gizarte-aitortza handiagoa lortzeko.
	OTM-R politika europar baten hedapenaosatzea ikertzaileentzat.
	Ikerbasque komunitatearen produktibitatea hobetzeko tresnak sor daitezen sustatzea.

IK 5 – Kudeaketa bikaina, irekia eta konprometitua bultzatzea

Kudeaketa-tresna eraginkor eta dinamiko batzuk mantentzea funtsezkoa da erakundearen gainerako helburu estrategikoak lortzeko. Kudeaketaren bikaintasuna egiaztatzen duen zilarrezko Q 2011n lortu zuen Ikerbasquek eta ziurtagiri hori 2015ean berritu zuen. Datozen urteetan ere kudeaketa-eredu hori mantentzeko asmoa du.

HELBURU ESTRATEGIKOA	JARDUERA ILDOAK
IK 5 – Kudeaketa bikaina, irekia eta konprometitua bultzatzea	Ikerbasquen etengabeko hobekuntza eta berrikuntza sustatzea.
	Ikerbasqueren politikak bultzatzeko behar diren baliabide ekonomikoak bermatzea eta kudeaketa ekonomiko efizientea egitea.
	Parte hartzeko eta kontuak emateko tresnak sendotzea, interes-taldeekiko harremana indartzeko.
	Erakundean aukeren berdintasuna sustatzea Berdintasun Plan bat ezarriz.
	Ikerbasqueren ekintzetan ezagutza-alor ezberdinak modu orekatuan garatzea, gutxien ordezkatutako eremuak bultzatuz.
	Sozialki arduratsuak diren ekintzen garapena sustatzea.

IK 6 – Euskal Zientzia Sistemari laguntzea bere helburuak lortzen

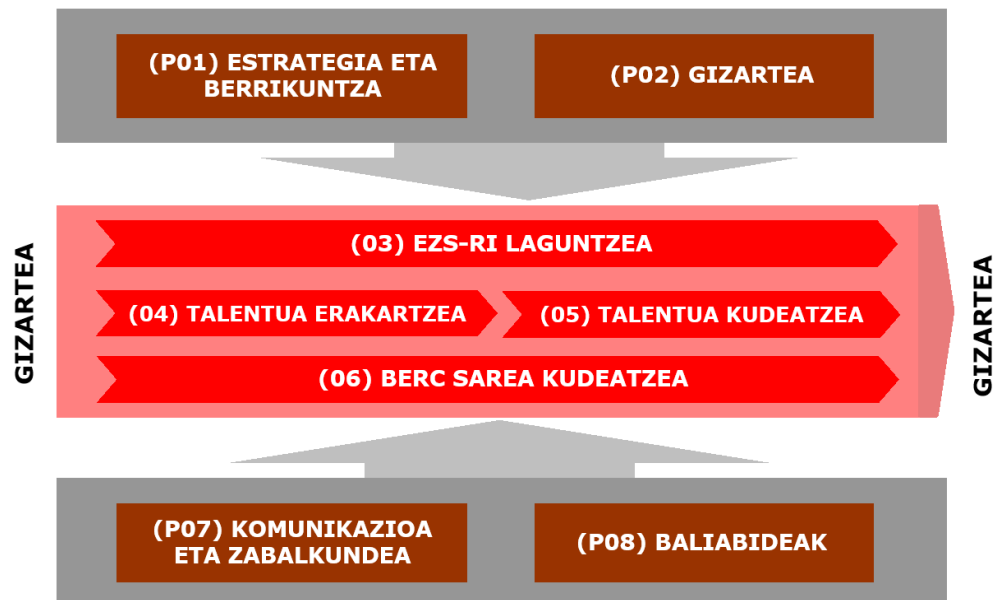
Euskal zientzia-sistemaren erdigunean kokatuta dagoenez, Ikerbasquek sistemaren errendimendu orokorra hobetzen lagun dezaketen ekimenetan parte har dezake, esate baterako sistematik kanpoko baliabideak erakartzen.

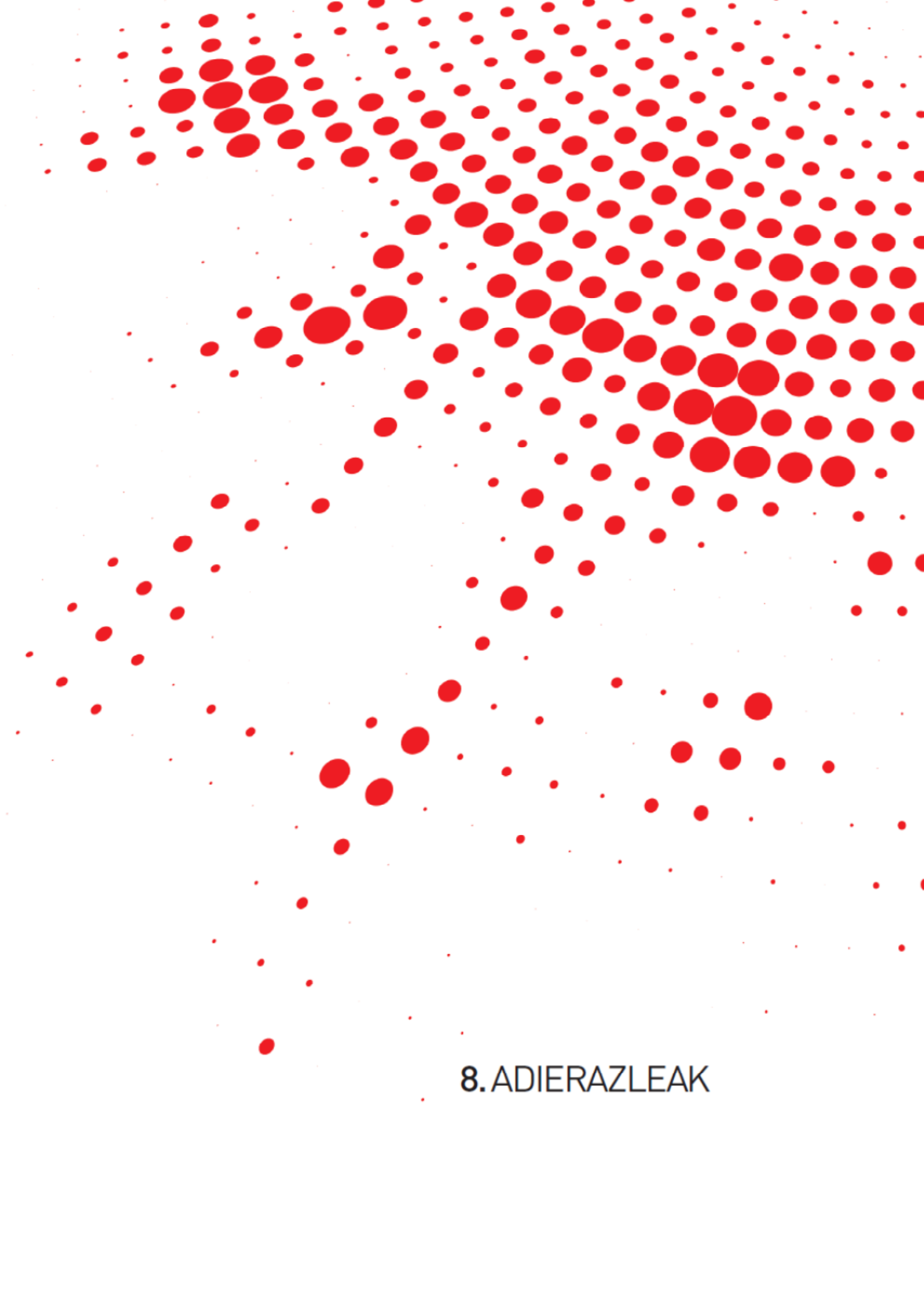
HELBURU ESTRATEGIKOA	JARDUERA ILDOAK
IK 6 – Euskal Zientzia Sistemari laguntzea bere helburuak lortzen	Euskadiko jarduera zientifikoaren monitorizazioa eta segimendua.
	Euskadiko sare zientifiko-teknologikoaren maila altuko gaitasunekin science.eus web ataria eguneratzea eta kudeatzea.
	BIHAR bultzatzea: ikerkuntzarako guneen garapenean laguntzeko azpiegitura.
	Euskal Zientzia Sistema sendotzea BERC sarearen kudeaketan lagunduz.
	Euskadiko komunitate ikertzailearentzako laguntza sustatzea Euraxess Service Center-en bidez.
	Finantzazio lehiakorrari buruzko hedapen-tresnak eskaintzea.
	Telekomunikazio-azpiegiturak eta IKT zerbitzuak eskaintzea Zientzia eta Teknologiaren Euskal Sareko eragileei i2Basque sarearen bidez.
	Euskal Zientzia Sistemaren nazioarteko proiektzioa.
	Zehar ekimenetan laguntzea tresna bideratzaileak sortzeko.

7.5. Prozesuen Mapa

Ikerbasquek bere hasieratik hartu zuen prozesuen arabera kudeaketa-eredu bat, hasieran EFQMn oinarrituta eta duela gutxi Kudeaketa Aurreratuaren Ereduan (KAE). Eredu horiek erakundearen Misioari eta Ikuspuntuari erantzuten diete, eta plan honen Estrategia eta helburuen kudeaketaren euskarri dira.

Ikerbasqueren estrategia eta helburuak 2018-2021 epealdirako estrategia-, giltzarri- eta euskarri-alderdien sostengu diren prozesuetan hedatzen dira. Prozesu horiek honakoak dira:

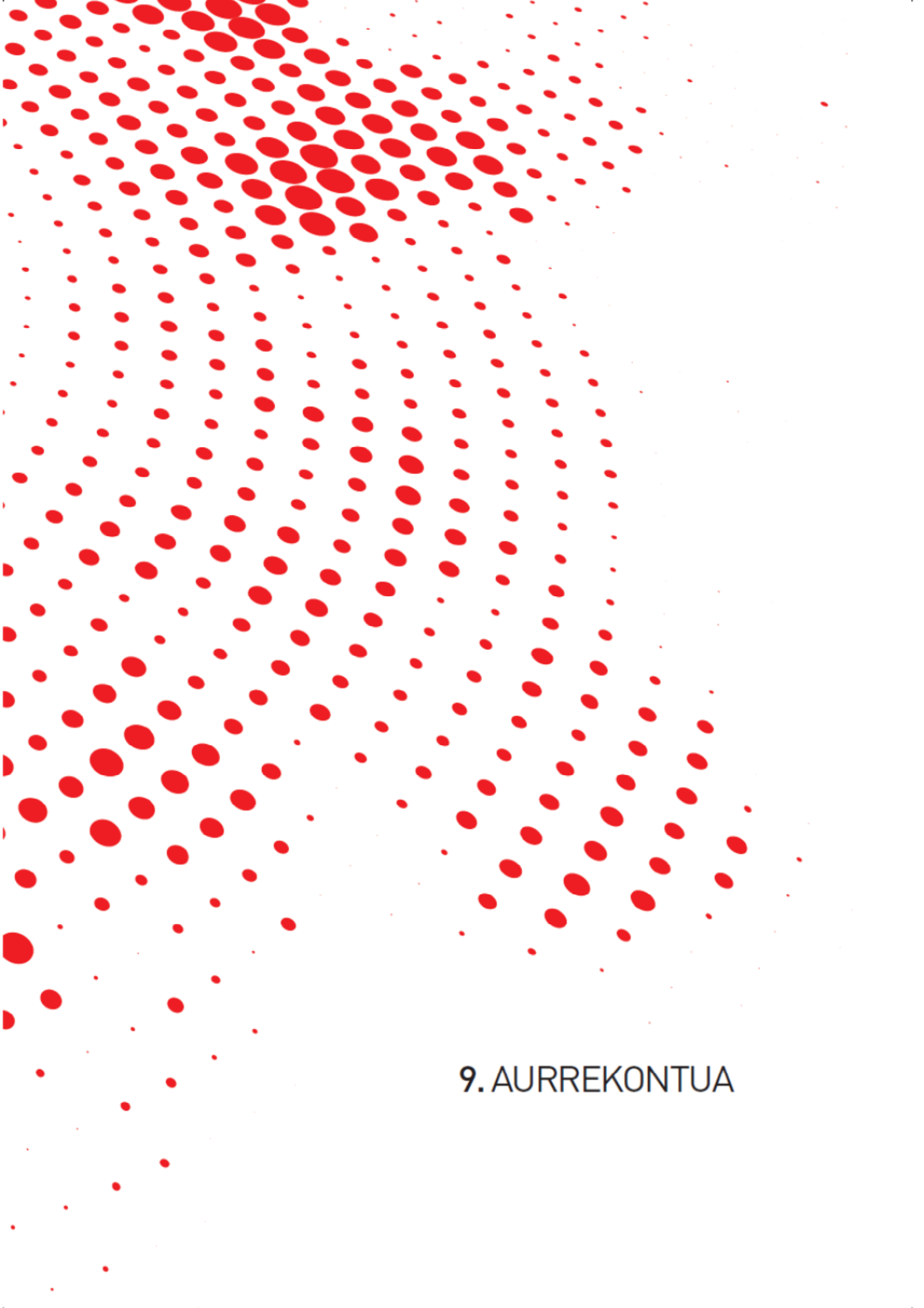

8.ADIERAZLEAK

Ondoren jasotzen dira 2018-2021 epealdirako Aginte Taulako adierazle nagusiak:

IKERBASQUE Aginte-aula 2018-2021										
Helburu estrategikoak		Funtsezko adierazleak		2017	2018	2019	2020	2021		
				Hel.	Hel.	Hel.	Hel.	Hel.		
1	Euskal Zientzia Sistemarako ikerkuntza-liderren harrobia sustatzea	1	Erakarritako RP kopurua urtean	10	10	10	10	10		
		2	Erakarritako RP kopurua (pilatua)	150	160	170	180	190		
2	Finkatutako ikertzaileen ikerkuntza-lanbidea osatzea	3	Erakarritako RA kopurua urtean	10	10	10	10	10		
		4	Erakarritako RA kopurua (pilatua)	10	20	30	40	50		
3	Euskal Zientzia Sistemarako etorkizuneko ikerkuntza-liderren harrobia sustatzea	5	Erakarritako RF kopurua urtean	15	20	20	20	20		
		6	Erakarritako RF kopurua (pilatua)	75	85	90	95	100		
4	Ikerbasque zientzia-komunitate konektatua eta emankorra sustatzea	7	Ikerbasque Scopus argitalpen kopurua guztira urtean	1000	1055	1120	1185	1250		
		8	RIS3rekin lerrokatutako Ikerbasque argitalpenen kopurua guztira urtean	500	528	560	593	625		
		9	Ikerbasque Scopus argitalpenen urteko hazkundea	% 10	% 6	% 6	% 6	% 6		
		10	Ikerbasqueren H indizea	80	85	90	95	100		
		11	Ikerbasque ikertzaileek guztira erakarritako fondoak (milioi €)	21	22	24	26	28		
		12	Indexatutako artikulua eta proceeding-en batez bestekoa RP ikertzaileko	5,5	5,5	5,5	6	6		
		13	Erakarritako fondoaren batez bestekoa RP ikertzaileko (€)	140.000	140.000	145.000	145.000	150.000		
		14	RPak lider diren taldeetako ikertzaile kopurua	750	850	900	950	1.000		
		15	Indexatutako artikulua eta proceeding-en batez bestekoa RA ikertzaileko	-	4,5	4,5	5	5		
		16	Erakarritako fondoaren batez bestekoa RA ikertzaileko (€)	-	30.000	30.000	35.000	35.000		
		17	Indexatutako artikulua eta proceeding-en batez bestekoa RF ikertzaileko	3	3,5	3,5	4	4		
		18	RPen Asebetetze Indizea	8	8	8	8	8		
		19	RAen Asebetetze Indizea	8	8	8	8	8		
		20	RFen Asebetetze Indizea	8	8	8	8	8		
		21	Ikerbasque ikertzaileak hartzen dituzten entitateen Asebetetze Indizea	8	8	8	8	8		
		5	Kudeaketa bikaina, irekia eta konprometitua bultzatzea	22	Kudeaketa aurreratuaren ereduaren araberako puntuazioa	500	500	500	500	500
				23	Urtean erakarritako ikertzaileen artetik emakumeen %	% 35	% 37	% 38	% 39	% 40
24	Staff-aren Asebetetze Indizea			8,5	8,5	8,5	8,5	8,5		
25	Lortutako fondoaren estalduraren % EJR-en ekarpenarekiko			1,5	1,5	1,5	1,5	1,5		
26	EJ ez den finantzazioaren %			% 10	% 10	% 10	% 10	% 10		
27	Indexatutako Euskadi argitalpenen guztizko kp. urtean (aurreko urtea)			5.500	5.875	6.250	6.625	7.000		
6	Euskal Zientzia Sistemari laguntza bere helburuak lortzen	28	Indexatutako Euskadi argitalpenen urteko hazkundea (aurreko urtea)	% 5	% 6	% 6	% 6	% 6		
		29	Index. Euskadi arg.guiztiko kopurua urtean Giza/Giz.Zient. (aurreko urtea)	900	1.010	1.090	1.170	1.250		
		30	BERC zentroen indexatutako argitalpenen kopurua (aurreko urtea)	1.000	1.050	1.100	1.150	1.200		
		31	BERC argitalpenen % EAEko guztizkoarekiko (aurreko urtea)	% 18	% 18	% 18	% 18	% 18		
		32	Lortutako ERC berriak urtean	3	3	3	3	3		

9. AURREKONTUA

Ikerbasqueren aurrekontua oso lotuta dago aurreikusitako ikertzaile-taldearen hazkundearekin eta gaur egun **hiru finantza-iturri** nagusi ditu:

- **Eusko Jaurlaritza**, Hezkuntza Sailaren eta Berrikuntza Funttsaren bidez,
- **Europako Batasuna**, deialdi lehiakor ezberdinen finantzazioaren bidez,
- **EZSko erakunde zientifikoak**, Ikerbasque ikertzaileen kontratazioaren finantzaketan parte hartzen dutenak.

Plan Estrategiko honetan jasotako jarduera-ildoen garapenerako, 2018-2021 epealdirako gastuen eta inbertsioen ondoko aurrekontua aurreikusi da.

GASTUAK / INBERTSIOAK	2017	2018	2019	2020	2021
Euskal zientzia-sistemaren laguntzak	2.600.000	2.500.000	3.000.000	3.500.000	4.000.000
Langileak	12.500.000	13.000.000	13.600.000	14.100.000	14.600.000
Ustiapen-gastuak	900.000	900.000	900.000	900.000	900.000
Amortizazioak	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Gastuaen azpiosokoa	16.200.000	16.600.000	17.700.000	18.700.000	19.700.000
Higiezinaren eskurapena	250.000	300.000	100.000	50.000	50.000
Inbertsioen azpiosokoa	250.000	300.000	100.000	50.000	50.000
GASTUAK / INB. GUZTIRA	16.450.000	16.900.000	17.800.000	18.750.000	19.750.000

ikerbasque
Basque Foundation for Science

María Díaz de Haro, 3
48013 Bilbao
Tel. + 34 944 05 26 60
info@ikerbasque.net
www.ikerbasque.net